ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5578 ՄԱՅԻՍ 29/11 ՅՈՒՆԻՍ 1904 ՇԱԲԱԹ 25 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5578

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատունը:

20 ՓԱՐԱ 20

ԴԵՐ-ԾՈՎԱԿԱԼ ԵԱՄԱՄՈՒԹՕ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՃԱՊՈՆԻ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԻ ՄԸ ԿԱՐԳԱԼՈՒԾՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Սուրհանդակ՝ որուն համար կարելի է ըսել թէ մէկ երկու տարիէ ի վեր Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան խաղաղութիւնը վրդովող մէկ քանի միաբան վարդապետներու անպաշտօն վարմունքը պաշտպանելու մասնաւոր հաճոյք մը ունի, նոյն միաբանութեան անդամներէն Տ. Ղուկաս վարդապետի կարգալուծման մասին Կրօնական Ժողովի կողմէ տրուած որոշումը հրատարակելէ ետքը՝ կ'աւելցնէ թէ յիշեալ երբեմն վարդապետ Ղուկաս եկեղեցական աստիճանի ու վիճակի բացարձակ անարժան մէկն է եղեր: Անոր բացարձակ անարժանութեան իբրեւ ապացոյց կը ներկայացնէ սա՛ կրկին պարագաները թէ «Աւելի մէկ քանի ամիս առաջ այս մարդը Եաֆա գացեր է անհրաման, Վահրամ վարդապետը Երուսաղէմ տանելու համար», եւ թէ «Վերջին օրերս ալ մերժած է ժամարարութեան երթալ Ս. Յարութիւն, որուն վրայ Տ. Յարութիւն Պատրիարքը զինքը կարգալոյծ ընելու պահանջ զգլխում յայտնած է եղեր»:

Կը յիշենք Արեւելքի 5468 թիւին մէջ «Պօղոս Վ. Կ. Շահնազարեան ստորագրութեան ներքեւ Երուսաղէմի գործոց ըստոյգ վիճակը» վերնագրով երկար յօդուած մը՝ որուն մէջ մանրամասն կերպով կարծենք բացատրուած էր թէ այդ Ղուկաս վարդապետը անհրաման չէր գացած Եաֆա, այլ, ըստ Սուրհանդակի վերջին տեղեկութեան, պաշտօնական լուսարարապետ Եղիա վարդապետին հրամանովը, որմէ սակի մըն ալ փոխ առած է եղեր. իսկ՝ գալով Ս. Յարութիւն ժամարարութեան չերթալու խնդրին, Սուրհանդակի ազգ. խմբագիրը՝ Սաղիմական գործերով իր բազմազբաղ վիճակին մէջ, գուցէ մոռցած ըլլայ թէ տարակուսած ժամարարութեան այդ խնդրոյ մասին իր լրագրին մէջ իսկ կարդացինք թէ ժամարարութեան չգացողը՝ ո՛չ թէ Ղուկաս վարդապետ՝ այլ Սարգիս եւ Գրիգոր անունով երկու Աբեղաներն են՝ որոնց մասին ալ սակայն տրուած տեղեկութիւնները իր թղթակիցներուն կողմէ, հետաքննութեան ճշմարտութիւն ըլլայ:

Պահ մը ենթադրելով թէ յիշեալ Ղուկաս վարդապետ Սուրհանդակի թուած յանցանքներուն տէրը եղած ըլլար, խնդիր է սակայն գիտնալ թէ պարզ կանոնազանցութիւն նկատուած այդ եւ այդպիսի յանցանքներու համար հա՞րկ է որ եկեղեցական մը կարգալոյծ հրատարակուի:

Ազգ. թերթերու մէջ օր չըլլար որ չհանդիպինք վարդապետներու եւ քահանաներու նմանօրինակ ու աւելի ծանր կանոնազանցութիւններուն՝ զորս մանրամասնել հարկ չենք տեսներ, եւ սակայն չենք հանդիպած բնաւ Կրօնական Ժողովէն արձակուած վճռի մը՝ որ այդ կանոնազանց եկեղեցականներէն մէկը լուծած ըլլայ իր կարգէն: Ո՞ր եկեղեցականը, իբրեւ մարդ, ձեռքը կուրծքին դնելով, կրնայ համարձակիլ ըսելու թէ ինքը երբեք կանոնազանց գտնուած չէ՛. եւ կամ ո՞ր եկեղեցականն է որ երբեք հակառակած չըլլայ կրօնական բարձրագոյն իշխանութենէ իր մասին տրուած որոշման մը... բայց Եկեղեցին, իբրեւ Մայր Գթոտ, յաճախ ներող եւ անյիշաչար գտնուած է նոյն իսկ աւելի ծանր յանցաւորներու նկատմամբ: Այնպիսիները որ առաւելն ժամանակաւոր փիլոնազրկութեան, պաշտօնազրկութեան եւ ասոնց յար եւ նման պատիժներու ենթարկած են՝ այլ երբեք կարգալուծման: Ո՛վ որ դիւրաւ եկեղեցական կարգ եւ աստիճան կուտայ անձի մը՝ դիւրաւ նաեւ կրնայ լուծել զայն իր կարգէն, բայց Եկեղեցիի օրէնքը այսպէս չարտօներ: Առաքելական պատուէր է. «Մի՛ վաղվաղակի ձեռս ի վերայ ուրուք դնել», ա՛յն պատճառաւ որ զայն վաղվաղակի լուծել կարելի չէ, եւ թէ՛ եկեղեցական մը կը լուծուի կարգէն ա՛յն ատեն՝ երբ ա՛ր եւ է քրէական յանցանքով մը կը դատապարտուի յետ քննութեան, եւ կամ Եկեղեցիի ուղղափառ դաւանութեան դէմ կ'ելլէ:

Արդ՝ փափաքելի է մեզ գիտնալ թէ ի՛նչ քրէական մեղք եւ ուղղափառ դաւանութեան հակառակ որպիսի՛ մեծ եւ անքաւելի յանցանք մը գործած կրնայ ըլլալ այդ Ղուկաս վարդապետը՝ որ մինչեւ կարգէն եւ աստիճանէն լուծուելու ծանրագոյն պատժին արժանացած ըլլայ, որուն համար Կրօնական Ժողովն ալ չէ՛ կրցած համբերել եւ ստիպուած է համակերպիլ այդ որոշման, յանձնելով զայն լրագրաց ի հրատարակութիւն, առանց յայտնելու կարգալոյծ վարդապետին գործած յանցանքը, որպէս զի, գո՛նէ ուրիշներն ալ քիչ մը օրինակ առած ըլլային...

Այո՛, կը փափաքինք գիտնալ, վասն զի չե՛նք ուզեր հաւատալ թէ Կրօնական Ժողովը, ի յարգանս Երուսաղէմի ծերունազարդ Պատրիարքին, համակերպած ըլլայ այդ ծանրակշիռ որոշման, գիտնալով որ օրէնքը գերիվեր է քան ամէն նկատում:

Բայց ցաւալին ա՛յն է որ, ինչպէս կը կարդանք Սուրհանդակի 1593 թիւին մէջ, Պատր. Փոխանորդ Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոս, իբրեւ վաղեմի եկեղեցական, իբրեւ անբասիր պաշտօնեայ մը Եկեղեցիի, կը բողոքէ՝ յանուն Միաբանութեան, այս կարգալուծման դէմ. կը հաստատէ թէ Վանքին մէջ տեղի ունեցած անվայել ընթացքին յանցաւորը Ղուկաս վարդապետը չէր, եւն. ու Կրօն. Ժողովը՝ փոխանակ յետ քննութեան, իր համակերպութիւնը ցոյց տալու, յանդիմանագիր կ'ուղղէ ծերունի եպիսկոպոսի մը, նկատելով թէ փոխանորդի մը համար յանդգնութիւն է եղեր քննադատել իր պետին մէկ օրինաւոր գործողութիւնը: Ո՞չ ապաքէն օրինաւոր գործողութիւն մը օրէնքով պէտք է ըլլալ, եւ Կրօնական Ժողովը պէտք չէ՞ր արդեօք, նախ քննութեան ենթարկել գործը, տեղեկանալ իրաց ստոյգ վիճակին եւ ապա ելլէր յանդիմանէր ծերունի եւ օրինապահ եպիսկոպոս մը՝ իբրեւ անհնազանդ իր պետին:

Սուրհանդակի խմբագրութիւնը արդարութեան սուրբ պարտք մը կատարած պիտի ըլլայ, եթէ փոխանակ պաշտպանելու հաւասարաքննութեան դուրսէն միացած այն վճռականութիւնը թէ «ոչ ոք իրաւունք ունի հակառակ իշխանութեան ըրած մէկ որոշումը կամ կարգադրութիւնը քննադատելու», Կրօնական Ժողովի արդար նկատառման յանձնարարէր Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոսի հեռագիրը եւ այն ատեն անշուշտ երեւան պիտի գար ճշմարտութիւնը:

Անհաւատալի ի՛նչ որ Երուսաղէմէն եկած հասած նոր տեղեկութիւններ կը ճշգրտեն յիշեալ կարգալուծման պարագաները:

Ղուկաս վարդապետ՝ Վանքին Ելմտից Տեսուչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մագսուտեանի մարդը ճանչցուած ըլլալով, միւս կրօնաւորաց եղեր հակառակ կուսակցութենէն: Իբրեւ խոհեմ եւ համեստ եկեղեցական, քանիցս չարաչար գանակոծուելէ եւ նախատուելէ ետքն ալ, տեսնելով որ իր բողոքները անլսելի կը մնան, ինքն ալ անյիշաչար եւ ներող գտնուեր է: Այս վերջին օրերս, մասնաւոր խորհուրդով եւ թելադրութեամբ ոմանց, Վաղարշ անուն Թէքիրտաղցի սարկաւագ մը, իբրեւ գործիք հակառակ կուսակցութեան, Վանքի սեղանատան դրան առջեւ, Միաբանութեան առատ ճաշի ժամանակ, փայտով յարձակեր է՝ նախ, առանց պատճառի, Ղուկաս վարդապետի վրայ եւ անոր թեւին սոսկալի եւ ջախջախիչ հարուած մը տալէ ետքը՝ յարձակեր է ուրիշ վարդապետի մը վրայ ու զայն ալ լաւ մը գանակոծեր է: Այս անսուր տեսարանին ներկայ գտնուեր է իբրեւ հիւր հոն գտնուող Տ. Մաղաքիա եպիսկոպոս Տէրունեան, որուն միջամտութիւնը, սակայն, բնաւ ազդեցութիւն չէ ըրեր այդ յանդուգն սարկաւագին վրայ: Ղուկաս վարդապետ, իր աջ թեւին ուժէն վնասուած, անկողնոյ կը ծառայէ եղեր եւ որուն առ ծերունազարդ Ս. Պատրիարքին տուած բողոքը գրգռեր է զայրոյթը սպասաւորի մը, որ, ինչպէս կը լսենք, Վանքի այս խնդրոց պարագլուխն է եղած դժբաղդաբար, եւ, որպէս զի սարկաւագին այն վայրագ ընթացքը ա՛ր եւ է դիտողութեան չենթարկուի, Ղուկաս վարդապետը գաղտնաբար կարգալոյծ ըսել տալ որոշուելով, անմիջապէս, գիշերանց, հեռագրուեր է Ազգ. Պատրիարքարան:

Կը լսենք թէ յիշեալ յանդուգն սարկաւագին ուսումն ալ առնուելով, Վանքին մօտ օդասուն տեղ մը ղրկուեր է — արդեօք արդարութեան եւ հաւասարութեան պա՞րտք մը կատարած ըլլալու համար — եւ սակայն զարմանալի է որ ուրախակցութեան այդ պատիժը չէ հրատարակած Սուրհանդակ... գոնէ տողիկ մըն ալ այդ առթիւ զանելով Երուսաղէմի գործերուն, թէպէտ Կրօն. Ժողովն ալ լռութեամբ անցեր է այդ պարագան, եւ կամ չէ տեղեկագրուած իրեն:

Ստացուած այս տեղեկութեանց նայելով, ի՛նչ որ ալ ըսուի, սա ճշմարիտ է որ՝ սարկաւագ պաշտօնեայ մը յանդգնութիւն կ'ունենայ մինչեւ իսկ երկու վարդապետ գանակոծելու, անտաստ կը գտնուի եպիսկոպոսի մը ազդարարութեանց ու խրատներուն եւ գրեթէ անպատիժ կը մնայ, սակայն անդին վարդապետ մը՝ վանքի 35 տարուան միաբան մը, թէ՛ կը գանակոծուի եւ թէ միանգամայն կարգալոյծ կը հրատարակուի եւ ծերունի եպիսկոպոս մըն ալ կը յանդիմանուի այսպիսի անիրաւութեան դէմ բողոք բարձած ըլլալուն համար:

Ցաւալի է որ, իրաց այս տխուր վիճակը պաշտպանութիւն կը գտնէ դարձեալ թերթէ մը ու անոր խմբագրէն:

* *

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Միաբաններէն Ղուկաս վարդապետի կարգալուծութեան առթիւ նորանոր տխուր յայտնութիւններ կ'ըլլան՝ որոնք ո՛չ նուազ զարմանալի են: Տ. Յարութիւն Պատրիարքի հեռագրէն ետքը, Ն. Սրբազնութեան մէկ նամակը՝ զոր Սուրհանդակ հրատարակեց, բացորոշ չի պարզեր պատճառները՝ յիշեալ վարդապետին կարգալուծութեան, որ ինչպէս կը ստուգուի, յո՛չ կամաց եւ ստիպման ներքեւ գործադրուեր է: Նամակը՝ որուն պատմութիւնն ինքնին ապացոյց է սոյն ստուգութեան՝ նոյնպէս յո՛չ կամաց եւ ստիպման մը ներքեւ ստորագրուած ըլլալ կը կարծուի: Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի հոգեկան ներող սիրտը՝ որով մինչեւ գութուրանքով վերաբերուած է դէպ ի իր Միաբանակից զաւակները, Ն. Սրբազնութեան տխուր գթասրտութիւնը — վաղեմեաց Բարձրագոյն Հովուէն եւ բարձրաստիճան եկեղեցականէն — զոր ամէն պարագայի մէջ մանաւանդ այս վերջին երկու տարիներս, Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան տխուր անցքերու ժամանակ, հայրաբար ցոյց տուած է մէկէ աւելի ըմբոստ եկեղեցականաց մասին: Առանց կարգապահ վարչութեան վանական հասարակութիւնը՝ արդարեւ օրհնութիւն մը պիտի ըլլար եւ իրապէս պիտի տանէր ըմբոստներէ ոմանց անուղղայ ընթացքը՝ որ դժբաղդաբար կը չարաշահէ ատկէ ու վեր ի վայր կ'ընէ վանական եւ եկեղեցական խիստ միանգամայն եւ ամէնէնս փափաքելի կարգապահութիւնը: — Ն. Սրբազնութեան ներողամիտ սիրտը եւ ծանօթ գթասրտութիւնը, կ'ըսենք, անշուշտ պիտի չհամաձայնէին իրեն՝ որ Պատրիարքական Իշխանութիւնը եւ Հեղինակութիւնը բարձր պահելու եւ յարգել տալու համար, վանքի վաղեմի Միաբան մը, եկեղեցական մը ենթարկէր Եկեղեցիի ամէնէն ծանրագոյն պատժին՝ մերկացնելով զայն իր հոգեւորական կարգէն ու աստիճանէն, ա՛յն բացարձակ պատճառաւ որ՝ յիշեալ Ղուկաս վարդապետ վերջերս վէճի բռնուելով Նորամատ յանդուգն սարկաւագի մը հետ, ի՛նչ ի՛նչ պարագաներու մէջ իբրեւ թէ ըմբոստութեան ցոյցեր եւ վանական իշխանութեան դէմ հակառակութիւններ յարուցեր է... վէճերը գլխէն նետելով:

Նորագոյն յայտնութիւններ, սակայն, բոլորովին հակառակը ցոյց կուտան յիշեալ վարդապետին կարգալուծութեան պատճառները:

Կ'ըսուի թէ, Ղուկաս վարդապետ, տասներկու տարիէ ի վեր Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքարանի մէկ սպասաւորին մասնաւոր քէնին ու վրէժառութեան նշաւակ եղած ըլլալով, գրեթէ ամէն օր կը նախատուի եղեր անկէ: Ասկէ երկու երեք տարի առաջ, առանց պատճառի գլխէն ու գաւազանին բռնակալին նման պարագաներու առթ, գիւղական զբօսանքի մը առթիւ, չարաչար գանակոծուեր է յիշեալ քինախնդիր սպասաւորէն՝ որ վարդապետին վէրքերը գլխէն անդին ալ անպատասխան է զայն սովորին անկ ճշմարտելով... Կ'ըսուի նաեւ թէ անկէ քիչ ամիսներ առաջ, դարձեալ նոյն սպասաւորէն, Տեսուչ վարդապետի մը հովանաւորութեան ներքեւ, ծանր հարուածը ընդուներ է գլխուն՝ առանց պատճառի, իսկ այս անգամ ալ, ինչպէս վկաներով ալ հաստատուած է եղեր, նոյն սպասաւորէն եւ անոր մէկ քանի համախոհ վարդապետներուն թելադրութեամբը, Վանքի սեղանատան դրան առջեւ, վերյիշեալ յանդուգն սարկաւագէն ընդուներ է խաչոր մահակի մը սոսկալի հարուածը՝ որ զինքը տակաւին անկողնոյ կը ծառայեցնէ եղեր: Կը պատմուի թէ վարդապետին բոլոր բողոքները անլսելի մնացեր են եւ վարդապետը՝ ո՛չ թէ վէճերը գլխէն նետեր է, այլ դիմելով Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, վէճերը Ն. Սրբազնութեան առջեւ դրեր է, անոր պատուոյն պաշտպանութիւնը խնդրելով լալագին: Ն. Սրբազնութիւնը թէպէտ իր փոխանորդ Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոսի յանձնարարեր է քննել եւ ստուգել եղելութիւնը եւ հոգ ածել դարմանը, սակայն ծերունի փոխանորդը սոյն անվայել դէպքին սաստիկ վրդովուած եւ չկրնալով հանդուրժել իր մասին մէջ եւ [illegible] սարկաւագ մը կը յանդգնի վարդապետ մը գանակոծել եւ միեւնոյն ատեն ուրիշ վարդապետի մըն ալ կոնակին կասիներ հասցնել եւ, առա՛նց ո՛ր եւ է պատժի, հայրաբար հրաւիրել զայն, կը ստիպուի խնդիրը Ս. Պատրիարքին վերադարձնել՝ իր ձեռնհասութենէն վեր նկատելով, որմէ վարդապետին կարգալոյծ ըլլալու խնդիրը կը ծագի եւ ըստ այնմ կը հեռագրուի Ազգ. Պատրիարքարան:

Այս ամէնը կը հաստատէ ինչ որ ըսինք քիչ առաջ թէ Տ. Յարութիւն Սրբազան Պատրիարքը՝ յո՛չ կամաց եւ ստիպման մը ներքեւ ստորագրած է յիշեալ կարգադրութիւնը ծանուցանող թէ՛ հեռագիրը եւ թէ նամակը՝ որուն ոճն իսկ յայտնապէս ապացոյցն է իրաց ստուգութեան:

Լաւագոյն բան մը ըրած կ'ըլլար Կրօնական Ժողովը իր Սրբազան Նախագահին հետ, եթէ այդ կարգադրութիւնը հրատարակելէ առաջ, փափկանկատութիւնը ունենար Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքէն մանրամասն ծանօթութիւններ պահանջելու, որով գայթակղութեանց առաջքը պիտի առնուէր:

Ս. Յակոբեանց միաբանութեան մէջ մղուած տխուր պայքարը, որով երկար ատենէ ի վեր կը զբաղի Պատրիարքարանը, իրաւունք պիտի տար իրեն այս արդար պահանջը ընելու արդարութեան ձայնը չխեղդելու եւ անմեղներու իրաւունքը մասնաւորներու քմահաճոյքներուն չզոհելու համար:

ԻՐԱԶԵԿ

ԿԱՆԿԱՌՆԵՐԸ

Շիտակը, բառին բովանդակ իմաստովը, գործնական ժողովուրդ մըն ենք մենք:

Ո՛վ որ ասոր հակառակը կը պնդէ, բացարձակապէս անիրաւութիւն ըրած կ'ըլլայ:

Տղայութենէս ի վեր ածական յարմարցնելու մասին միշտ անճարակ գտնուած եմ: Բնաւ մտքէս չելլեր, օր մը դպրոցական եղած ատենս երբ հրահանգ կը գրէինք բառի մը առջեւ «ծննդական» ածականը դրած ըլլալուս համար, փաստաւոր ծեծ մը կերայ վարժապետէս:

Հիմա ալ բոլորովին շուարած եմ, թէ ի՛նչ ածական պէտք է գործածել այն կանկառներուն համար, որոնք ազնուաբար պատճառ եղած են քանի մը հարիւր ոսկիի կլորիկ հասոյթի մը ապահովել մեր Ազգ. Հիւանդանոցին համար:

Ի՛նչ կ'ուզէ թո՛ղ ըլլայ, ես «համեստաւէ՞տ» պիտի անուանեմ զանոնք, սա հիման վրայ կրթնելով թէ, հարիւրաւոր համեստաւէտներ ունինք անդին, որոնք այդ կանկառներուն չափ իսկ չեն կրցած օգտակար ըլլալ իրենց ամբողջ կեանքին մէջ:

Ասկէ զատ, խոնարհաբար պիտի առաջարկեմ որ Հիւանդանոցի բարերարաց անուններուն յիշատակարանը շինուած ատեն, քարին ճակատը երկու հատ ալ գեղեցիկ, խաչոր կանկառ փորագրուի իբրեւ զարդ:

Թարմ լոճքերու պէս կլոր ու առկուն այդ քնքուշ, առէմեկ, սիրուն ու նազելի կանկառները կատարելապէս իրաւունք ունին, մեր ամենուս անկեղծ ու խորին յարգանքը առարկայ դառնալու:

Հիւանդանոցի պարտէզներուն այդ անզուգական բերքը, այսչափ աղուոր ածականներով օրհնուած ըլլալուս համար, կարծեմ, ո՛չ մէկը իրաւունք ունի զիս մեղադրելու, որովհետեւ մինչեւ հիմա հինգ փարա օգուտ չունեցող խել մը կանխատեսուած յօդուածագիրներու գովեստը ընելու համար, ամէն օր սեւնակ սեւնակ ածականներ կը հրատարակուին մեր թերթերուն մէջ: Ինչ կ'ըլլայ եղեր, եթէ ես ալ ըլլամ քանի մը ածական ուղղեմ այդ բարերար կանկառներու հասցէին:

Վերը ըսի թէ գործնական ժողովուրդ մըն ենք: Մեր յոյն հայրենակիցները, շատ մը բարեգործական ձեռնարկներու մէջ, ինքզինքնին միշտ մեզմէ աւելի ճարպիկ ցոյց տալով, կ'ուզեն պարծենալ մեր առջեւ իբրեւ ձեռներէց ժողովուրդ մը: Բայց այս անգամ մեր այս կանկառահանգործական ձեռնարկը բոլորովին շուարեցուց զիրենք եւ ձախորդ կացութեան մը մէջ դրաւ:

Կը լսենք թէ Յունաց Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն ալ, մեր քով պզտիկ չմնալու նպատակով, Լանկայի բոլոր վարուններուն պարտէզները վարձեր է եւ քիչ օրէն այդ ինքնատիպ պտուղներուն նաւբ նմուշներովը հրապարակը պիտի ողողէ եղեր:

Զգուշութի՛ւն կեղծերէն:

Մեր Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան [illegible] խնայեր, որպէսզի այդ բազմապտուղ հասարակութեան հասոյթները օր ըստ օրէ աւելնան:

Ես ալ իմ աւանս (ականջը խօսի Էկլքէնեան էֆէնտիին) օգտակար ըլլալու նպատակով, առաջարկութիւն մը պիտի ընեմ հիմա, որ եթէ ընդունուի, պայմանով եմ որ դրամ դնելու տեղ չպիտի գտնեն անանք:

«Փոխան ծաղկեփունջի», «փոխան այցելութեան» սովորութեանց վրայ հատ մըն ալ ես պիտի աւելցնեմ, «փոխան ամուսնութեան» անունով: Ասով թէ՛ ամուսնացեալները եւ թէ ամուրիները միանգամայն պիտի օգտուին, այսինքն այն ամուսնացեալները, որոնք անտանելի կին մը ունենալով կ'ուզեն այդ սոսկալի պատուհասէն ազատիլ. իրենց նիւթական աստիճանին չափով, ինչպէս կ'ըլլայ նշանառուքի ատեն, որոշ գումար մը պիտի վճարեն Հիւանդանոցին: Այդ կերպով, առանց ասոր անոր բերանը բամբասանքի առարկայ դառնալու, իրաւունք պիտի ունենան իրենց կնոջմէն հեռու, ազատ ապրելու:

Ամուրիներն ալ կրնան որոշ գումար մը վճարել Հիւանդանոցին, ինքզինքնին ազատ զգալով սիրային արկածներ ունենալու եւ գաղտնի սէրեր վայելելու:

Բնաւ տարակոյս չկայ որ այս սովորութիւնը եթէ ընդունուի, նիւթականի խնդիրը մէկ անգամ ընդ միշտ մէջտեղէն վերնալով ընտանեկան բարոյականն ալ օգտակար ազդեցութիւն մը պիտի կրէ:

ԱՂԱՏԵՍԷ

ՍԻՐՈՒՐ ՊԱՏՃԱՌԻ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՆԴԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Առաւօտ այն ժամուն, ուր մայթաշափները (!) կը քնանան տակաւին, իրենց գործին շտապող մարդերու բազմութեան մէջ խաչոր աղտ մը կը ձեւացնէ սա կարմիր գոգնոց հագած պզտիկներու խումբը:

Իրենց թեւերէն կախուած սակառներէն, ձեռքերնին ունեցած տետրակներէն ու գիրքի պէս բաներէն կը գուշակեմ որ Մանկապարտէզի աղաք ըլլալու են:

Մօտերնին եմ ա՛լ, ճիշդ է գուշակութիւնս, բայց այդ բալէին, հաւատացէք բառ մը հայերէն չհասկնալ:

Այդ պզտիկները, մինինիկները, որոնց բերանը մենք կը կարծենք թէ համբոյրներ տալու, ու աղուոր երգեր մեզի լսել ընելու սահմանուած է, հրէշային, զարհուրելի ու անլուր հայհոյութիւններու արտաբերումին կը ծառայէ ...:

Զրհանկիրներուն է՛ն կոշտը, ձկնորսներուն էն աղտոտ-բերանովը, պատանաւոր չպիտի կրնար առանց քաշուելու տաւալ խօսքեր ըսել, խօսքեր զորս այս պզտիկները, փողոցին մէջ, մարդոցմէ լսելու հաւանականութեանը տակ կ'ըսեն, եւ զորս պահելով կ'ընեն դպրոցին մէջ ալ, վարժութիւնով, եւ սոխակ սակայն չեն լսեր իրենց փափկասուն հոգւոցներէն, օրիորդներէն, ... որովհետեւ զբաղած են անոնք, հաւատացէ՛ք...:

Այնչա՛փ զբաղած են այդ օրիորդները, այնչա՛փ որ ... երեւակայեցէ՛ք, այդ պզտիկներուն պէտք է սորվեցնեն բոլոր պարերը, սկսելով բոլքայէն, անցնելով մազուրքայէն, քատրիլէն, յանդելու համար բառ մը չեմ գիտեր ի՛նչին ...:

Ետքը... խառնապահանջ են. աղքատիկ աղայ մը, եթէ չկարենայ ճերմակ գոգնոցին ունենալ, կամ օսլայուած օձիք եւ կամ կարմիր գոգնոցը կարկատած ըլլայ, տունն կը ճամբեն ...:

Բայց ի՞նչ, կ'երեւայ, անդրադարձած չեն, լսած չեն ա՛յս խօսակցութիւնները, որովհետեւ, ինչպէս կը տեսնէք... զբաղած են, շատ զբաղած...:

* *

Իրիկուան այն ժամն է, երբ չ'առկ ճամբան կը վխտան կիներն ու աղջիկները, ծերերն ու երիտասարդները, ու դեռ ի՛նչե՛ր: Կամաց կամաց կը քալեմ. եթէ rentier մը չեմ, գէթ անունի մը քալուածքը ունիմ. դիմացս, ճամբուն վրայ երեք երիտասարդներ կեցեր են, մէկնալ մը ետեւէն, կարծեմ կ'ըզգան հասկնալ որ կնկան մը ետեւէն ըլլալու է, կը նային...:

Շիտութիւնը կը մարմնացնեն, նեղկլաճ պանթալոններ, սրածայր կօշիկ, կարկատուն փողկապներ. ու իրը գծրագոյն դռոյմը չերեւթեան, ամառուան ճերմակ գլխարկներ, որոնց կարծես կռուփի հարուածներ իջած են առջեւի աջ ու ձախ կողմերուն ...:

— Ծօ՛, ա՛ն ի՛նչ աղուոր բան էր... կ'ըսէ մէկը:

— Իրա՛ւ ալ...
— Տղեք մնացէք արդեօ՞ք...

— Վազ անցէք պէ՛, կի՛րկ խոժոռամիտ ըլլալու ելանք...

Ալ հեռացած եմ, չեմ լսեր, բայց երբ ետիս կը դառնամ, կը տեսնեմ որ երկու ընկերները, թեւերը մտած միւսին, որ չէր ուզեր, սկսած են քալելին մեծցնել, հասնելու համար աղուոր կնկանը...:

Ու տակաւին կ'երթա՜ն...:

* *

Շրջազգեստներու հանած անհաշ խշշրտուքներուն մէջէն ականջիս կը հասնին հայերէն բառեր...:

Ուշադրութիւն կ'ընեմ. հիւսիսային երկիրներու լեզուներուն յատուկ շեշտով մը, որ Նիշէի պաշտամը կը թրթռայ, ստոյգ կը լսեմ...:

— Մեր պարտքն է տոկալ. անոնք որ ինքզինքնին զօրաւոր կը զգան...

Այս միջոցին քովէս աղուոր կին մը անցնելուն, վայրկեան մը ուշադրութիւնս կը դարձնեմ անոր:

— Ներքին շատ հիմնաւոր արժանիք... կը շարունակէր ձայնը, երբ անդրէն բարեկամներէս մէկը, վրաս յարձակեցաւ... շատոնց ի վեր զիս տեսած չըլլալուն...:

Բարեկամիս հետ սովորական բարեւին յաջորդող խօսքերը փոխանակելու վրայ էինք, երբ յիշած խօսակցութեանս հեղինակը կ'անցնէր. հակառակ վստահ ըլլալուս անոր ո՛վ ըլլալուն, դարձեալ նայեցայ...

Նո՛յն ինքն էր, Բայլիթիքսօր,... գեղեցկագիտութիւնը մեր դպրոցներուն մէջ վերանորոգող... ճեմիշներուն վրայ խօսող յօդուածին հեղինակը...:

— Հա՛, աղէկ որ դէմս ելար, շարունակեց բարեկամս. բան մը պիտի հարցընեմ քեզի, դուն գիտես հարկաւ, ի՞նչ ըսել է «Իդուլլխատա» (!)...

— ... Վերջապէ՛ս... չեմ գիտեր, ըսի. Վարդապետուհին հարցուր:

— Մանուկ գաղափար (!) ըսելով ի՛նչ կը հասկցուի, յարեց բարեկամս...

Ու իմ լռութեանս վրայ.

— Ա՛. դեռ չհասկցնել կ'ուզէ թէ այդ տողերը գրողը մանո՞ւկ է... չէ՛...

— Հաւանական է, պատասխանեցի, ուրիշ բան չգտնելով ըսելիք...

* *

Թովէս անցնող Թրամուէյին մէջէն երկու աղջիկ կը ժպտին, կը նային, եւ ասոնց մէկը, ձեռքով ոտքով նշան ընելու սկսաւ:

Կը սթափիմ. արդեօք ինծի՞ է. բայց տակաւին բան մը չըրած ու չըրած, չորս բոլորս կը դիտեմ, վստահ ըլլալու համար որ ուրիշի մը ուղղուած չէին...:

Ասո՛ղ, աղո՛ւկ ինծի... ետեւէս եկող տրապիզոնցի տաշուած (!) մօրուքով եւ երիտասարդի մըն է եղեր...:

Թրամվէյը իր կայաններէն մէկուն մօտեսած ըլլալով, գնացքը դանդաղցուցած է, ու գրեթէ հեռու կը քալեմ.

—Թրամվայն..., ո՛ւր, կ'ըսէ աղջիկներէն մէկը, որ գեղեցկութեան մասին խօսող կը համեմատէ պզտիկին հետ, ու միանգամայն մպիտ մը կը ղրկէ երիտասարդին, որ ա՛լ քայլերը սկսած է մեծցնել...

Բոնափարթեանը, կը ժպտի, հեգնոց ժպիտով մը, որ չատ բան կը հասկցնէ։

Կը կենայ վերջապէս Թրամվէյը. երիտասարդը հասած է. ոտքերը քով քովի, գլխարկովը բարեւ մը կուտայ աղջիկներուն, ու ճամբայ կ'ելլեն...։

—Աս օր աղւորցեր ես քա՛... կ'ըսէ չէք պարոնը, որուն մօրուքը տրապիզաձեւ առչուած է, ու գաւազանը Հայտընէն գնուած...

—Ես քիչի տօր խըռու եղած եմ, կը պատասխանէ մեծ աղջիկը, փաղաքշուած ըլլալուն գոհունակութիւնը ցոլացնելով դէմքին վրայ։

Ու քիչ մը ետքը.

—Ժամը 2ին կ'որոշես, ու ես տանն, ան ալ չպիտի տեսնէիր եկեր նշան չըներ...

—Անո՞նկ է Փառանձ, կ'ըսէ երիտասարդը, խօսքը ուղղելով պզտիկ աղջըկան.,.

—Չիյանմ, կը պատասխանէ այս վերջինը, դասը չվերցող աղու մը երեսայթով. ու բրաւ չէ գիտեր, դաս առնելու վրայ է, եւ գործնական դաս...։

Հետզհետէ հետաքրքրութիւնս կ'արթըննար, ու եթէ վախը չունենայի գաւազանի քանի մը հարուած ուտելու, պիտի հետեւէի, ու ո՛վ գիտէ ինչեր պիտի լսէի։

* * *

—Բարեկամս, կ'ըսէր խօսողը, ասիկա քու գիտցած սիսթեմներուդ չի նմանիր, եւ իր օգտակարութեամբը ապացուցներ տրւած է...

—Ի՞նչ է այդ սիսթեմը, լեզու մը կա՛մ Ռօպերթսընի սիսթեմով, կամ Մայսթերշաֆթով եւ կամ չեմ գիտեր ո՛ր սիսթեմով դաս կուտան...

—Ասիկա անանցմէ վեր է եւ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ վեհ եւ անուշ սիսթեմ մըն է...

Վիճաբանութիւնը կը տաքնար. հարկ սեպեցի միջամտել...

—Բարեկամներս, ֆրանսերէնի դասաւանդութեան մը վրայ չէ՞ խօսքերնիդ։

—Այո՛ ըսին, երկուքը մէկ երեսս նայելով ու զարմացած...

—Ձեզի կ'ապահովցնեմ որ սքանչելի բան է, ու ես կը ցաւիմ որ դաս առնելու ժամանակս անցած է... ըսի, քաշելով պեխերս...։

—Այո՛, պատասխանեցին քիչ մը մըտածելէն ետքը, մե՞նք որ պեխ ու մօրուք ունի՞նք...

Բերա ՔԱՄԷԼԻԱ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Քուրոբաթքին զօրավարին հեռագիրը.— Ուա-Ֆան-Կուի ճակատամարտը —Քուանկ-Թունկի դէպքերը.— Զանազան ընդհարումներ։

Բարիզ, 7 մայիս.— Քուրոբաթքին զօրավարին մէկ հեռագիրը պաշտօնական տեղեկագրութիւնը կ'ընէ Ուա-Ֆան-Կուի ճակատամարտին։ Այդ չահեկան իրողութիւնը որ արդէն իր ամբողջութեամբը ծանօթ է Ռուսքոյէ Սլովօյի հրատարակութեամբը եւ վիրաւոր Ռազմիկներու անկեղծ վկայութիւններովը, եւ զոր ռուս թղթակիցներ հեռագրած էին, յառաջացուած կ'երեւայ այն եղանակով, որով երկու կողմի հեծելազօրքերը կռուեցան։ Ռազմաթուրը հրաշք գործեց, եւ տեղն ալ հաստատեց իր ազդեցութիւնը իբրեւ զէնք եւ այն անօրինակ քաջութեան արդիւնքը զոր կ'ընէ տեղ չունեցող քինամի մը վրայ։ Ֆրանսայի մէջ այդ առաքինութիւնները կը մեծարին։ Ռուսիոյ մէջ ալ այնպէս եղաւ եւ քիչ մնաց որ Ռազմիկներուն ձեռքէն տէգերը բոլորովին առնուէին, սակայն առաջին կարգերու վրայ գտնուողներուն տէգերը թողուեցան, բաց ի Կովկասի Ռազմիկներէն, որոնք մասնաւոր աւանդութիւն մը ունին, եւ որոնք տէգին տեղ կը կրէին առանձին դաշոյնը՝ զօտիին վրայ։ Միլլինոքի զօրավարին յունիս 5 թուակիր մէկ հեռագիրը, առաջին անգամ ըլլալով բացորոշ տեղեկութիւններ կուտայ Ֆու-Չէուի ճակատամարտէն ետքը Քուանկ-Թունկի մէջ պատահած դէպքերուն վրայ։ Ասկէ կ'երեւայ թէ որքան սխալ են Չէ-Ֆուէն առնուած այն լուրերը թէ Ռուսները մինչեւ Բորթ-Արթուրի դրան առջեւ ետ մղուած են, կամ թէ գէթ այդ լուրերը առնչութիւն չունին ճապոնական գլխաւոր յառաջխաղացութեան հետ, որ կը կատարուի Սան-Չէ-Լի-Բուէն Ին-Չէն-Չէ տանող ճամբուն վրայ։ Նաքամուրէ զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուող չրջան զօրախումբ մը կ'երեւայ թէ պիտի հետեւի արեւելեան եզերքին երկայնքը գտնուած ճամբուն։ Ասոր մասին տակաւին որոշ տեղեկութիւն մը չկայ յունիս 1 թուականով Մօքիյէն ուղղուած այն հեռագրէն ի վեր, որ կը ծանուցանէր թէ Լիէու-Բիա-Թեան ժամանած է։ Յու... ս 3ին Թա-Բու-Զանէն Սիու-Եէն տանող ճամբուն վրայ, Բուլենցի-Հոյի եզերքը, Հօ-Ցա-Բու-Ցէ գիւղին մօտ ճակատամարտ մը կատարուեր է։ Այդ լուրը կ'երեւայ թէ առաջ եկած է քիչ օր առաջ Թա-Բու-Զան ցամաք ելած 10րդ զօրաբաժնին դէպ ի Սիու-Եէն երթալէն. նաեւ թէ վերաբերութիւն ունի այն ընդհարումին, որ մայիս 30ին Ուալաաա գիւղին մէջ կատարուեցան ճապոնական երեսուն հեծեալներու կողմէ։ Այդ միեւնոյն տեղը մայիս 22ին ալ ընդհարումներ կատարուած էին, բայց արդիւնք մը չունեցան։ Բուլենցի-Հոյի հովիտը եւ աւելի դէպ ի հիւսիս Լաօ-Լինկի կիրճը գտնուող Ճապոնները քանի մը օր առաջ տեսնուեցան։ Ասոնք կ'երեւայ թէ դէպ ի առաջ ղրկուած զօրախումբեր էին՝ պաշտպանելու համար 8րդ զօրաբաժնին յառաջխաղացութիւնը՝ որ այդ միջոցին կը կատարուէր Թա-Բու-Զանէն դէպ ի Լանկ-Ուան-Միաօ եւ Բիաօ-Մէն։ Ուրեմն մայիս 22ի եւ յունիս 3ի ճակատամարտներուն միջեւ կայ «կողի պաշտպանութեան ճակատամարտ»ի մը եւ «յառաջապահներու ճակատամարտ»ի մը տարբերութիւնը։ (Թան)։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ռուս մարտանաւերուն մէկ ելքը.— Տըպաւորութիւնը Բեդերսպուրկի մէջ.— «Թայմզ»ին հեռագիրը.— Ծրագրի փոփոխութիւն.— Ամերիկացիի մը կարծիքը։

Բեդերսպուրկ, 7 յունիս.— Հոս առնուած յուզում առաջ բերաւ Չէ-Ֆուէն առնուած այն հեռագիրը թէ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմը որոշած է դուրս ելլել Թոկօ ծովակալին վրայ յարձակելու համար։ Բեդերսպուրկի մէջ հաստատապէս կը յուսացուի որ նաւատորմը պիտի կրնայ Վլատիվօսթոք երթալ։ Նաւային սպայ մը կ'ըսէ թէ նաւային ճակատամարտ մը կատարուելով ճապոնական երկու թորփիլանաւեր ընկղմեր են։

Լոնտոն.— Թայմզ յունիս 6 թուականով սա հեռագիրը ստացած է Հայմունի շոգենաւը գտնուող իր թղթակցէն.— «Բորթ-Արթուրի մասին ստոյգ լուրեր չը կան։ Հիմա Ճապոնները կ'ուզեն մաքրել Թա-Լիէն-Ուանի ծովածոցը, ականները վերցնելով։ Այդ գործողութիւնը դանդաղ կը կատարուի եւ վտանգաւոր է, վասն զի Ամուր վերջին անգամուան շրջանին մէջ գրեթէ ամէն կողմ ականներ դրաւ։ Երկու տարբեր աղբիւրներէ կը ծանուցուի թէ Բորթ-Արթուրէն մեծ բռունդ պայթման ձայներ կը լսուին, կը կարծուի թէ այդ պայթումները առաջ կուգան կառավարական կարգ մը շէնքերու քանդումէն։ Նաւահանգիստը պաշարող ճապոնական նաւաբաժինը մեծ եւ կրակի սիւն մը տեսեր է, այդ պայթումներէն ետքը, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ պայթումներուն ամէնքն ալ պէտք չէ վերագրել՝ նաւահանգիստին մէջ եղած նաւերուն ականները մաքրելու փորձերուն։ Ճապոնական տեղեկութեանց գաղտնի պաշտօնէութեան կողմէ առնուած լուրերէն կ'երեւայ թէ ռուսական մեծ նաւերն իսկ թէեւ կրնան դիւրութեամբ անցնիլ Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքէն, սակայն Բորթ-Արթուրի մէջ պէտք եղածին չափ ածուխ չկայ, որպէս զի այդ կարգի նաւերը կարենան նաւահանգիստէն դուրս ելլել։ Թոկօ ծովակալը հիմա կանոնաւորապէս պաշարումը կը կատարէ, եւ հաւանական է որ նաւակներու երթեւեկութիւնն ալ պիտի դադրի։ Ճապոնական երկրորդ զօրաբանակին մէկ մասը պիտի պահպանէ Բորթ-Արթուրի ցամաքային մերձավայրերը, մինչեւ որ կարելի ըլլայ նորէն զինուոր ցամաք հանել Թա-Լիէն-Ուանի ծովածոցը։ Հիմակուհիմա հեծելազօրքերու խումբ մը կը յառաջանայ մինչեւ Բայ-Բինկ, որպէս զի երկաթուղիին նորոգութիւնները կարելի եղածին չափ շուտով առաջ տարուին։

Պերլին.— Կէօլնիշէ գերման գնդապետը, որ հիմա ռուսական ընդհանուր բանակեղը՝ Մուքտէն կը գտնուի, կը հեռագրէ Պերլինէր Թակպլաթի թէ նոյն բանակ'տեղը տիրող կարծիքի մը նայելով, ճապոնական զինուորները Բի-Ջէուէն քաշուեր են՝ դէպ ի հիւսիս երթալու համար։ Գնդապետը կը յարէ թէ կացութիւնը բոլորովին փոխուած է, կարելի է ըսել թէ ռուս բանակին յառաջխաղացումը, որուն դիրքը օր օրի կը բարւոքի, սկսած է պատերազմի դաշտին զանազան կէտերէն։ Գնդապետը կը յարէ թէ Բին-Չէուի ճակատամարտին մէջ Ճապոններուն կորուստը առնուազն հազար հոգի է։

Բեդերսպուրկ.— Մոսկուայի ամերիկեան հիւպատոսին եղբայրը՝ Պ. Սմիթ Բորթ-Արթուրէն վերադարձաւ։ Կ'ըսէ թէ Ճապոնները բնաւ պիտի չկրնան գրաւել Բորթ-Արթուրը, ուրիշ բան է եթէ հազարաւոր զինուորներ զոհեն։ Պ. Սմիթի մեկնելու պահուն Բորթ-Արթուրի Ռուս զինուորներուն թիւը 38,000 էր՝ ամէնքն ալ պատրաստ բերդը պաշտպանելու մինչեւ իրենց վերջին շունչը։ Բոլոր շրջակայ բարձունքները՝ պատնէշներով եւ այլն պաշտպանուած եւ թնդանօթներն ալ ռազմագիտական պահանջմանց համաձայն զետեղուած են։ Պ. Սմիթ 300էն 400 թնդանօթ համրեր է։ Կը յարէ որ Ճապոնները թիւի ջախջախիչ առաւելութեամբ մը միայն կրնան Բորթ-Արթուրը գրաւել, եւ կամ եթէ Ռուսները հսկողութիւն չկատարեն, ինչ որ հաւանական չէ։ Ռուսները խիստ երկար ատենի համար պաշար ունին։ Պ. Սմիթ, որ Վլատիվօսթոք ևս գացած է, կ'ըսէ թէ այդ տեղն ալ լաւ պաշտպանուած է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆԸ

Քուրոբաթքին զօրավար եւ Բորթ-Արթուր.— Ռազմագիտական կարեւոր կէտ մը.— Սխալ լուր մը.— Ալեքսիէվ ծովակալը.— Հետազօտութիւն մը։

Բեդերսպուրկ, 7 յունիս.— Քուրոքի զօրավարը չուզեր յարձակիլ Լիաօ-Եանկի ռուսական դիրքերուն վրայ։ Հիմակուան տրամադրութեան նայելով, Սիու-Եէն կարեւոր կէտ մը պիտի ըլլայ, հաւանօրէն Քուրոբաթքին զօրավարին կողմէ ընտրուած՝ իբրեւ պատերազմի առաջին դաշտ։ Անհրաժեշտ է թշնամիին դէմ յարձակողական ձեռնարկել, Բորթ-Արթուրի օգնութեան երթալէ առաջ։ Միւս կողմէ ճապոնական բաւական բազմաթիւ հեծելազօրքեր դէպ ի Հայ-Չէնկ կը քալեն։ Սխալ է այն լուրը թէ պատերազմի ծրագրին նկատմամբ անհամաձայնութիւն կը տիրէ Ալեքսիէվ ծովակալին եւ Քուրոբաթքին զօրավարին միջեւ։ Ծովակալը միայն վարչական գործերով կը զբաղի. արդէն ռազմագէտ ալ չէ։ Քուրոբաթքին զօրավարը գործելու ազատութիւն ունի. ոչ կառավարութիւնը կը հսկէ անոր վրայ եւ ոչ ալ Ալեքսիէվ ծովակալը։ Անոր շարժմանց դանդաղութիւնը առաջ կուգայ միայն զինուորներու առաքման անակնկալ յապաղումներէ, յապաղումներ որոնց պատճառները չեն կրնար հրատարակուիլ, եւ որոնք չատ լաւ ծանօթ են ռուսական սպայակոյտին։

— Մուքտէնի եւ Բեդերսպուրկի միջեւ փոխանակուած բազմաթիւ հեռագիրներու հետեւանքով Ալեքսիէվ ծովակալը արտօնուեցաւ ծանուցանել Քուրոբաթքին զօրավարին թէ ամէն բանէ առաջ Բորթ-Արթուրը ազատելու խնդրով զբաղի։ Զօրավարը արդէն բազմաթիւ զինուորներ ճամբայ հանած է դէպ ի Բորթ-Արթուր։

— Մանչուրիոյ ռուսական բանակը գտնուող օտարազգի զինուորական կցորդ մը կը հեռագրէ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը եւ սպայակոյտը երկաթուղիով մինչեւ 70 քիլոմէթր տեղ գացեր են՝ Լիաօ-Եանկի հարաւային կողմը՝ Հայ-Չէնկի եւ Թա-Չէ-Քիաոյի միջեւը։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Քուրոբաթքին զօրավարին մէկ հեռագիրը.— Նոր մարտանաւեր.— Պալթիկի նաւատորմը.— Հանգանակութիւն։

Բեդերսպուրկ, 7 յունիս.— Կայսրը, երէկ, Քուրոբաթքին զօրավարէն հեռագիր մը ստացաւ որ միայն կը պարունակէր Ստիկլանօ բառը որ կը նշանակէ «Նշան»։ Չատ մը ենթադրութիւններ կ'ըլլան այդ լակոնական բառին մեկնութիւն մը տալու համար. կը յուսացուի որ բարեբաստիկ լուրի մը կը վերաբերի։

— Իրազեկ անձ մը կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ կողմէն Չիլիէն գնուած երեք զրահաւորները Վլատիվօսթոք ժամաներ են, ասոնք հոն գտնուող յածանաւերուն հետ Ճապոններուն համար ահարկու նաւաբաժին մը պիտի կազմեն։

—Նիքոլայէվի զինուորական հրամանատար Էնքուիսթ ծովակալը հրամանատար կարգուեցաւ այն նաւաբաժնին որ անմիջական կերպով Ծայրագոյն Արեւելք պիտի երթայ՝ ծովի կողմէ օգնելու Բորթ-Արթուրի։

—Ռուսական նաւատորմին յաւելման համար կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը մինչեւ հիմա հաւաքած ութը միլիոն րուբլիէն երկու միլիոնը յատկացուց նոր մարտանաւերու գնման։

ԹՂԹԱԿՑԻ ՄԸ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը.— Չինացիներու յարձակումը.— Չինական չէմտանք։

Լոնտոն, 7 յունիս.— Տէյլի Թէլէկրաֆի թղթակիցը, որուն սպանութիւնը ծանոյց հեռագիրը, Ամերիկացի էր՝ Պ. Լիւուիս Էցել եւ Թիէն-Ձին կը բնակէր։ Անցեալ երկուշաբթի Տէյլի Մէյլի թղթակցին հետ նաւակ կը գտնուէր չինական նաւի մը մէջ, Ձին-Կաւ-Անկ-Թունի եւ Էկի Բոյի մէջ տեղը, երբ այդ նաւը շրջապատեցին առագաստաւոր չորս խաչոր մակոյկներ, ուր չինական զինուորներ կը գտնուէին։ Այդ Չինացիները իսկոյն սկսան կրակ ընել։ Պ. Լիւուիս Էցել գլխուն ետեւի կողմէն զարնուելով անմիջապէս մեռաւ։ Չինական զինուորները անմիջապէս ինքզինքնին արդարացնել ուզեցին, ըսելով որ այդ նաւը ծովահէններու նաւ մը կարծած էին եւ թէ մէջը Եւրոպացի մը տեսնելնուն պէս՝ իսկոյն կրակը դադրեցուցած էին։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 յունիս.— Քուրոքի զօրավարին հրամանատարութեանը տակ ճապոնական զօրաբանակէն չորս զօրաբաժին վերջին օրերու մէջ Լիաօ-Եանկի, Հայ-Չէնկի, Սայմաջիի ու Սիու-Եէնի վրայ յարձակելով ետ մղեր են այդ տեղերը համախմբուած ռուսական բազմաթիւ զինուորներ։

ՄՈՒՔՏԷՆ.— Ռուսները, տեսնելով որ Քուրոքի զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուած զինուորներուն թիւը խիստ չատ է, սկսած են ետ քաշուիլ։

ԹՈՔԻՕ.— Մանչուրիոյ մէջ ամէն օր փոքր ընդհարումներ կը կատարուին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Բեդերսպուրկի մէջ զրոյց կայ թէ Սքրիտլով ծովակալը Բորթ-Արթուր ժամաներ է։

— Շթաքելպէրկ զօրավարին հրամանատարութեան տակ զօրախումբ մը ղրկուելուն նպատակն է պաշտպանել Քուրոբաթքին զօրավարին յառաջխաղացութիւնը։ Ասոր վրայ Քուրոքի զօրավարը յարձակողական ձեռնարկեց Սայմաջիէն։

ԲԱՐԻԶ.— Ճապոնները, Սայմաջի մէջ յարձակեցան Ռուսներուն վրայ։ Ռուսներէն երկու սպայ սպաննուեցան եւ հարիւր զինուոր սպաննուեցան կամ վիրաւորուեցան։ Ճապոններուն կորուստը խիստ չատ է, բայց քանակութեանը մասին դեռ տեղեկութիւն մը առնուած չէ։ Ռուսները ստացած օգնութեան հետեւանքով՝ Ճապոնները նահանջեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հոս զրոյց կայ թէ հրաման տրուեր է Քուրոբաթքին զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուող բանակին որ Մուքտէն երթայ։

ԲԱՐԻԶ.— Ճապոնները, բաւական ճակատամարտէ մը եւ բաւական կորուստ տալէ ետքը, Սթու-Անկ-Թեան գրաւեր են։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կ'ըսուի թէ Սքրիտլով ծովակալը Բորթ-Արթուրի մուտքին առջեւ ճակատամարտի բռնուեր է Բորթ-Արթուրի մօտ գտնուող ճապոնական մարտանաւերուն հետ։ Ուրիշ զրոյցի մը նայելով, Սքրիտլով ծովակալը յաջողեր է նաւահանգիստ մտնել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի կողմէն մեծ թնդանօթի ձայներ կը լսուին։

ԲԱՐԻԶ.— Քուրոբաթքին զօրավարը յաղթող հանդիսանալու համար, սպասողական դիրքի մէջ կը գտնուի։ Քուրոքի զօրավարն ալ իր յառաջխաղացութիւնը կը շարունակէ՝ Բորթ-Արթուր հասնելու նպատակով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Քուրոքի զօրավարը իր բանակով դէպ ի հիւսիս ճամբայ ելած է՝ յարձակելու Քուրոբաթքին զօրավարին գրաւած ամուր դիրքերուն վրայ։ Այդ առթիւ յառաջապահներու չատ մը ընդհարումներ տեղի ունենալով, Ռուսները պարտաւորուեր են ետ քաշուիլ։ Ճապոնական զօրաբանակը բաւական կորուստ տալէ ետքը, նորէն կարգ մը դիրքեր գրաւեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկի մէջ չհաստատուեցաւ այն լուրը թէ Թոկօ ծովակալը եւ Օքու զօրավարը յաղթուած ըլլան։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքին զօրավարը կը հեռագրէ յունիս 7 թուականով, կէսօրէն վերջը ժամը 1ին.— «Ճապոնական նաւաբաժին մը, որ կը բաղկանար իրը առաջին կարգի եւ տասնմէկ 2րդ եւ 3րդ կարգի մարտանաւերէ ու թորփիլանաւերէ, Լիաօ-Թունկի արեւմտեան ծովեզերքին մօտեցաւ, եւ ծովեզերքին բացերը յածելով, ռմբակոծեց Քայ-Չօուի եւ Սան-Շանի արեւմտեան կողմի ծովեզերքը, կրակ ընելով մեր զինուորական կէտերուն եւ պահակներուն վրայ։ Ռմբակոծութիւնը դադրեցաւ ժամը 7ին եւ նաւաբաժինը անյայտ եղաւ դէպ ի հարաւ։ Անձի կամ ինչքի կորուստ չունեցանք։ Յունիս 8ի առաւօտ նորէն վեց մարտանաւեր երեւցան եւ ռմբակոծեցին Սան-Շանի մօտակայ ծովեզերքը, ինչպէս նաեւ քաղաքը։ Ճապոնական զօրքերը հարաւային կողմը ցամաք ելան եւ կեդրոնացան Բու-Լան-Թիէնէն 16 վերստ հեռու գծի մը վրայ։ Յունիս 7ին ճապոնական հետեւակազօրքերու երկու գումարտակներ եւ հեծելազօրքերու գումարտակ մը Թաքանուրի մէջ դէպ ի հիւսիս յառաջանալով նեղը ձգեցին մեր Ռազմիկները, որոնց օգնութեան ղրկուեցան երկաթուղիի հեծեալներ եւ հետեւակազօրքեր։ Ճապոններուն աւելի յառաջխաղացութիւնը կասեցուցինք, ենթասպայ մը գերի բռնելէ ու քանի մը զինուորներ սպաննելէ վերջը։ Մենք կորուստ չունինք։ Միեւնոյն օրը մեր յառաջապահները Լիաօ-Եանկի գլխաւոր ճամբուն վրայ յարձակում կրեցին թշնամիէն, բայց օգնական զօրախումբ մը հասնելով, Ճապոնները սկսան ետ քաշուիլ մեր կրակին տակ, որ տեւեց մինչեւ իրիկուան ժամը 8ը։ Մեզմէ հարիւրապետ մը եւ երկու զինուոր սպաննուեցան, հինգ հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Յունիս 7ին Սայմաջին բռնող մեր զօրքերը յարձակում կրեցին ճապոնական կիսաբաժնէ մը, եւ թշնամիին թիւի առաւելութեան հետեւանքով քաշուեցան։ Մեր կորուստներն են երկու սպայ սպաննուած եւ 100 զինուոր վիրաւորուած։»

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ

Մ. Նահանգաց ծրագիրը.— Ճապոնի տրուելու գաղափարը.— Ռուս լրագիրները.— Դիւանագէտի մը կարծիքը։

Բարիզ 7 յունիս.— Բեդերսպուրկէն յունիս 6 թուականով հետեւեալը կը գրեն Մաթէնի.— «Նովոյէ Վրէմիա, այսօր, յօդուած մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ Մ. Նահանգները Ճապոնի պիտի տան Փիլիպպեանները։ Ռուս թերթը կը յարէ թէ հին աշխարհը պիտի զղջայ՝ ժամանակին օգնած չըլլալուն համար Սպանիոյ։ Դիւանագէտ մը, որուն կարծիքը ուզած էի այդ մասին, ըսաւ.— «Բնիկները, թէեւ դեղին ցեղէն, անհամբերութեամբ պիտի տեսնեն Ճապոնի տիրապետութիւն։ Ամերիկացիները ձանձրացած են իրենց երկրակալութենէն՝ անհատնում դժուարութեանց հետեւանքով։ Բնիկները Սպանիացիներէն աւելի հակառակութիւն ցոյց կուտան Ամերիկացիներուն։ Ամերիկեան դրութիւնը կը կործանէ երկիրը, եւ բուսականութիւնը թէեւ առատ է, սակայն մշակութիւն բնաւ չկայ։ Ամերիկացիները նաեւ չեն կրնար հանդուրժել կիզիչ եւ վտանգաւոր կլիմային։ Պայմանագրութեան պարունակութիւնը թէեւ յայտնի չէ, բայց կ'ենթադրուի թէ Ճապոն դրամական հատուցում մը պիտի ընէ Մ. Նահանգաց եւ այդ կողմերը Ամերիկացիներու համար առաւելութիւններ պիտի խոստանայ, եթէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գերակըշռութիւն ձեռք բերէ։ Գերմանիա որ մեծ շահեր ունի Փիլիպպեանց մէջ, անշուշտ պիտի բողոքէ»։

Ներքին Լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ. Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Եըլտըզ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Պէլճիքայի դեսպանը, առաջին քարտուղարը ու թարգմանը, Ռումանիոյ դեսպանը կինը, երկու աղջիկները ու ռումանիացի զօրավար Լէզուրեալ, Սեւ Լեռան դեսպանատան գործակատարը, Անատոլիի երկաթուղիին ընդհ. տնօրէնին օգն. Պ. Հիւկնէն, պուլկարական գործակատարին թարգմանը, Ռուսիոյ դեսպանատան պահականաւին հրամանատարը, նաւային կցորդը ու տասնմէկ սպայ, հելլենական դեսպանատան նաւային ու զինուորական կցորդները եւայլն։ Բարձրաւանդակին վրայ կը գտնուէին դեսպանատուններէն յանձնարարուած ութսունէ աւելի օտարազգի հիւրեր եւ ֆրանսական Լիճուա յածանաւին եօթանասուն սպաներ ու նաւաստիները։ Ներկաներէն ամէնքն ալ արարողապետ Իպրահիմ պէյի եւ ատենակապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժնին հրամանատար փոխ-ծովակալ Կուրտօն, որ Կ. Պոլիս եկած է՝ Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու Ֆրանսայի կառավարութեան նախագահին յարգանքները, երէկ, ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթանի առաջնորդութեամբ։ Փոխ. ծովակալը իր հետեւորդ սպաներէն մէկ քանին ներկայացուց Վեհ. Սուլթանին։»

—Փոխ-ծովակալ Կուրտօն իր հրամանատարին եւ հետեւորդներուն հետ, երէկ, պալատական կառքերով կայս. Պալատ գնաց եւ քէօշկէն դիտեց Սելամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը երբ հանդիսական թափօրով մզկիթ կ'երթար, փոխ-ծովակալը եւ հետեւորդները հարկ եղած յարգանքները մատուցանելով, արժանացան կայս. մեծարանաց։ Սելամլըքի արարողութենէն ետքը փոխ-ծովակալ Կուրտօն, երրորդ կարգի ծովակալ Անթուան ու դեսպան Պ. Քոնսթան պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Պ. Քոնսթան Ն. Վեհափառութեան ներկայացուց Կուրտօն փոխ-ծովակալը որ նախագահ Պ. Լուպէի յարգանքները մատոյց։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր կայս. մեծարանքները շնորհել փոխ-ծովակալ Կուրտօնի եւ երրորդ կարգի ծովակալ Անթուանի, որոնք իրենց շնորհակալութիւնները մատուցին յոտս կայս. Գահոյից։ Թարգմանի պաշտօնը կը վարէր արարողապետ Իպրահիմ պէյ։ Կուրտօն ծովակալը յետոյ Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց իր հետեւորդ սպաներէն մէկ քանին որոնք արժանացան կայս. մեծարանաց։ Դեսպանն ալ շնորհակալութիւն մատոյց եղած կայս. մեծարանքներուն համար։

— Փոխ-ծովակալը, հետեւորդները ու դեսպանը, յետոյ պալատական կառքերով Ֆրանսայի դեսպանատունը վերադարձան։

— Ծովային նախարարութեան լուսանկարիչ Սամի պէյ, երէկ, Սելամլըքի արարողութենէն ետքը, փոխ-ծովակալին ու հետեւորդներուն լուսանկարները առաւ։

— Իբրեւ զբօսաշրջիկ Կ. Պոլիս եկած ֆրանսական նաւային սպաները քառասունհինգ հոգի են. զանազան օթէլներ իջեւանած են։

— Առջի օրուընէ ի վեր բազմաթիւ անձեր, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ դեսպանատան նաւային կցորդը Ֆրանսական դեսպանատունը երթալով, իրենց այցետոմսերը կը թողուն Կուրտօն փոխ-ծովակալին համար։

— Բերայի Փափազ Քէօբրիւի ֆրանսական վարժարանին ուսանողներուն նուագածուներու խումբը երէկ առտու ֆրանսական դեսպանատունը երթալով, Համիտիէ քայլերգը ու Մարսէյեզը նուագեց։ Դեսպանը ու փոխ-ծովակալը պարտէզ իջնելով շնորհակալութիւն յայտնեցին ուսուցիչներուն եւ ուսանողներուն։

— Լիճուա, որ երրորդ կարգի յածանաւ մըն է, ունի 2345 թոնօ տարողութիւն, 321 ոտք երկայնութիւն, 34 ոտք լայնութիւն, 6600 ձիու ուժով մեքենայ մը եւ ժամը 20 մղոն արագութիւն։ 1894ին շինուած է։

— Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան, երէկ գիշեր, դեսպանատան մէջ ճաշ մը տուաւ ի պատիւ Կուրտօն փոխ-ծովակալին եւ Անթուան երրորդ կարգի ծովակալին։ Դեսպանը ու փոխ-ծովակալ Կուրտօն ճառեր արտասանեցին, Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութեանց վրայ խօսելով. նաեւ բաժակներ պարպեցին Վեհ. Սուլթանին ու Պ. Լուպէի համար։ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա ալ պատասխանեց։ Սեղանին ներկայ էին նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, կայս. Պալատան երկրորդ քարտուղար Իզզէթ փաշա, արարողապետ Իպրահիմ պէյ, Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ, հիւրամեծար Հիւսնի փաշա, պալատական նաւիրակ Մոնսէնեօր Պոնէթի, Օսմ. Պանքային ու Ռէժիի ընդհանուր տնօրէնները, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պերժէ եւայլն։

— Սքամպուլ կ'ըսէ թէ Կուրտօն ծովակալը որ առաջին անգամ ըլլալով Կ. Պոլիս կու գայ, չատ գոհ մնացեր է Պոլսոյ կողմը կատարած պտոյտներէն։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Արմսթրանկի նաւագործարանին մէջ շինուելիք հինգ հազար թոնինոց զրահապատ-յածանաւին յատակագծերը կը պատրաստուին, որոնք Կայս. Պալատ պիտի մատուցուին։

— Ֆիլատելֆիոյ Քրամփ նաւագործարանին ներկայացուցիչ Ռ. Ֆլինթ զօրավարը որ Ֆիլատելֆիա գնաց, մօտերս Պոլիս կը դառնայ՝ իր հետ բերելով նոյն նաւագործարանին մէջ շինուելիք զրահապատ-յածանաւերու յատակագծերը։

ՀԱՊԻՇ պատուիրակութիւնը, երէկ, Կայս. Պալատան հիւրանոցէն դիտեց Սելամլըքի արարողութիւնը եւ արարողապետ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ՊՈՒԼԿԱՐ փախստականներէն 402 հոգի Ռումէլիի նահանգները վերադարձած ըլլալով, իրենց գիւղերը ղրկուեցան։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր, երէկ, Ֆրանսայի դեսպանատունը երթալով տեսակցեցաւ Պ. Քոնսթանի հետ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Օթօ, հինգշաբթի օրը Ֆէնէր երթալով տեսակցեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կրիբարիս, առջի օրը, Թաքսիմի ճաշարանին մէջ ճաշկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Պ. Էվէրտիի, որ առժամապէս վարեց Իզմիրի հելլենական ընդհանուր հիւպատոսի պաշտօնը։

ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ.— Զինուորներու հրամանատար Զէքի փաշա, առջի օրը, Բերայի թատրոնները այցելելով, աչքէ անցուց հրդեհի դէմ ձեռք առնուած զգուշական միջոցները։

ՄԱՐԱՇԻ Իտատիէ վարժարանին մէջ հայերէն պիտի աւանդուի։ Ասոր համար ուսուցիչ մը խնդրուած է ձեռնհաս պաշտօնէութենէն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.— Ծովային նախարարութեան որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Մախսուսէի անգործածելի շոգենաւերը պիտի վաճառուին եւ գոյացած գումարով նոր շոգենաւեր պիտի գնուին։ Նոյն նախարարութեան հաշուակալ Պէհա պէյի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը շոգենաւային երթեւեկութիւնները կանոնաւորելու եւ հասոյթները աւելցնելու մասին խորհրդակցութիւն կը կատարէ։

ՎԱԽՃԱՆԵԱԼ ՄԷԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Խալիլ Րիֆաթ փաշայի կինը, երէկ, Եալովայի ջերմուկները գնաց Մախսուսէի Սամսոն շոգենաւով, որ կայս. Իրատէի մը համաձայն, անոր տրամադրութեանը տակ դրուած էր։

ԵՐԿՈՒ ԿՌՈՒԱՊԱՆՆԵՐ.— Բերայի կառապաններէն Իպրահիմ, երէկ, Թաքսիմէն երկու կիներ, մէկը ծեր ու միւսը երիտասարդ, իր կառքով Բերա կը տանէր։ Սող փողոցը մտնելու պահուն, հոն կեցող կառապան Ալէքօ անվայել խօսքեր ուղղեց այդ կիներուն։ Իպրահիմ ազդարարեց Ալէքօյի որ հանդարտ կենայ։ Ալէքօ սկսաւ հայհոյել։ Իպրահիմ կառքէն վար իջաւ եւ Ալէքօյի մօտեցաւ։ Այս վերջինը մօտեցող Իպրահիմը որ դաշոյնը քաշելով մխեց Ալէքօյի երկու ուսերը եւ մէջքը։ Վիրաւորը փախաւ, բայց Իպրահիմ ետեւէն հասնելով կուրծքէն ալ զարկաւ։ Քիչ վերջը Ալէքօ մեռաւ։ Ոճրագործը փախչիլ փորձեց, սակայն ձերբակալուեցաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Երէկ ժամը 3ին կամուրջէն Հայտար-Փաշա գացող շոգենաւը երբ Սելիմիէի զօրանոցին բացերէն կ'անցնէր, գլխարկաւոր մարդ մը ինքզինքը ծովը նետեց. շոգենաւը իսկոյն կեցաւ ու խուզարկութիւն կատարեց, սակայն մարդը աներեւութացած էր։

ՔԼԱՐԱ ԵՒ ՆԻՍԻՄ.—Խասգիւղի մէջ Պիօյէքճի Իսաքի աղջիկը՝ Քլարա նշանուած էր Նիսիմ անուն հրեայի մը։ Նիսիմ Քլարայի պատիւը բռնաբարած ըլլալով Ղալաթիոյ մէջ հանրատուն մը տարած էր աղջիկը։ Քլարա ժամանակ մը հոն մնալով չկրցաւ տոկալ այդ կեանքին եւ հօրը տունը դարձաւ։ Նիսիմ իմացաւ ու Քլարայի մօտ գնաց, բայց աղջիկը վանեց զայն։ Նիսիմ բարկանալով ածելիով մը Քլարան երեսէն վիրաւորեց։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԹԱՏՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Մնակեան էֆ.ի Օսմ. Թատերախումբը այս գիշեր ներկայացում պիտի տայ Բանկալթի Jardin des fleurs պարտէզի ամառնային թատրոնին մէջ։

Ներկայացուելիք խաղն է

ԶԱԶԱ (Zaza)

հետաքրքրաշարժ դրամ հինգ արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ զաւեշտ մը։ Գիները չափաւոր են եւ պարտէզին նուագախումբը պիտի նուագէ միջնարարներուն։ Մնակեան թատերախումբին ներկայացմանց հետաքրքրուողներուն համար գեղեցիկ առիթ մըն է այս երեկոյթը, մանաւանդ հաճելի ժամանց մը ամրան այս տաք օդերուն՝ զով պարտէզի մը մէջ։

Տես չորրորդ երես Բարձէլ Օրիանթալի գինիի եւ գանեաքի ծանուցումը։

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ

Դ. Բաժանում. — Բաժինի վրայ հիմնուած ընկերութեանց եբաժնեթուղթերու մասին

Յօդ. ԻԱ.— Բարձրագոյն հրամանով կազմուելիք ամէն տեսակ ընկերութեանց ժամանակաւոր եւ վերջնական բաժնեթուղթերը, անուանական դրամագլուխին հարիւրին կէս համեմատութեամբ, մէկ անգամ ըլլալու պայմանաւ, դրոշմատուրքի ենթակայ են։ Հարիւր ղրուշի կոտորակը հարիւր ղրուշ պիտի համարուի։

Յօդ. ԻԲ.— Օտար ընկերութեանց կողմէ շրջաբերութեան հանուած ժամանակաւոր կամ վերջնական արժեթուղթերը, իրենց անուանական արժէքին համաձայն, հարիւր ղրուշին եւ իր կոտորակին համար 10 փարա դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան։

Յօդ. ԻԳ.— Անոնիմ ընկերութեան մը պայմանաժամը երկարաձգուելու առեն անուանական դրամագլուխին վրայէն հարիւրին կէս համեմատութեամբ, դրոշմատուրք պիտի գանձուի։

Յօդ. ԻԴ.— Երբ ընկերութեան մը դրամագլուխը աւելցուի, առանց նոր բաժնեթուղթ շրջաբերութեան հանելու, աւելցուած դրամագլխի քանակութեան վրայ դրոշմատուրք պիտի գանձուի։ Բաժնեթուղթերը եւ պարտաթուղթերը դրոշմատուրքի ենթակայ չեղող ընկերութիւն մը երբ միանայ ուրիշ ընկերութեանց հետ, աւելցուած դրամագլխին համեմատ դրոշմատուրք պիտի գանձուի։

Յօդ. ԻԵ.— ԻԱ. եւ ԻԲ. յօդուածներուն մէջ յիշուած պարտաթուղթերուն, բաժնեթուղթերուն եւ այլնի վրայ նախապէս դրոշմաթուղթ չփակցուած՝ շրջաբերութեան չեն կրնար հանուիլ։ Ըստ օրինի դրոշմուած ժամանակաւոր բաժնեթուղթերը ցոյց տրուած ատեն վերջնական բաժնեթուղթերը կը դրոշմուին, առանց նոր տուրք գանձուելու։ Երբ նոր բաժնեթուղթեր հանուին եւ դրամագլխի, տոկոսի եւ մասնաճիւղի մասին փոփոխութիւններ ըլլան, նոր բաժնեթուղթերը ձրիապէս կը դրոշմուին, նախորդ բաժնեթուղթերը ներկայացուած ատեն։

Յօդ. ԻԶ.— Բաժնեթուղթերնին եւ պարտաթուղթերնին դրոշմատուրքէ զերծ ընկերութիւններ, իրենց այդ արտօնութեան միջոցին, վճարուած դրամագլխին վրայ, հազարին մէկ համեմատութեամբ տուրքի ենթակայ պիտի ըլլան, երբ շրջաբերութեան տուրք։ Այս դրոշմատուրքը վճարող ընկերութեանց կողմէ հաշուեցուցակ մը պիտի տրուի Հանր. Պարտքի Վարչութեան, ամէն տարւոյ վերջը, հոն նշանակուելով դրոշմատուրքը։

Յօդ. ԻԷ. — Օսմ. երկիրներու մէջ գնուած եւ ծախուած ամէն տեսակ օտար բաժնեթուղթեր, իրենց անուանական արժէքին համաձայն, հարիւրին մէկ քառորդ համեմատութեամբ դրոշմատուրքի ենթակայ են։ Անուանական արժէքնին որոշուած չըլլալու պարագային, իրենց իրական արժէքին համաձայն, դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան։

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԱՊԱՀԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՒԱԾ

Պաշտօնատանց միջեւ փոխանակուած թուղթեր։

Յօդ. ԻԸ. — Ստորեւ նշանակուած թուղթերը եւ մուրհակները դրոշմատուրքէ զերծ են.

1. Պաշտօնատուններու, եւ կառավարական արկղերու ու անտեսներու միջեւ փոխանակուած թուղթեր։
2. Պաշտօնատուններու եւ ծխախոտի ռեժիին տրուած թղթատարական եւ հեռագրական ընկալագիրները։
3. Իմամներուն կողմէ դատաւորներուն եւ դատարաններուն յղուած պաշտօնագիրներ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՒԱԾ

Պաշտօնատանց եւ անհատներու միջեւ փոխանակուած թուղթեր։

4. Կայս. կառավարական պաշտօնատուններու եւ Օսմ. Պանքայի միջեւ փոխանակուած նամական թուղթեր։
5. Որոշ տուրքի ցանկին մէջ յիշուածներէն զատ, Երկրագործական Պանքայի վերաբերեալ թուղթեր։
6. Ներքին գործառնութեանց վերաբերեալ եւ պահովութեան Սնտուկի կողմէ պատրաստուած թուղթեր, ինչպէս նաեւ անհատներու տրուած եւ Սնտուկին մէջ պահուած թուղթեր։
7. Աշխատաւորական երկաթուղիներու ընկերութեան առանձնաշնորհումի եւ կազմութեան վերաբերեալ թուղթեր։
8. Դրոշմատուրքի կանոնագրին արտամաղրութեանց անհամապատասխան ծանուցումներ։
9. Անհատներու կողմէ պաշտօնատուններու եղած փոխատուութեանց վճարման տեսն կառավարական անտեսներուն տրուած ընկալագիրներ։
10. Աճուրդի եւ նուազուրդի մասնակցողներուն կողմէ աւանդ դրուած գումարները վերադարձնելու առեն տրուած ընկալագիրներ եւ անդորրագիրներ։
11. Երաշխաւորներու անուանական կարողութիւնը յայտնող պաշտօնական հաստատագիրներ եւ այդ գործողութեան վերաբերեալ վկայագիրներ։
12. Գործադիր առեաններու կողմէ դատապարտուածէն գանձուած գումարներուն վերադարձ ընկալագիրները։
13. Հանգստեան անտեսներու կողմէ պատրաստուած եւ հանգստեան կոչականներու, որբերու եւ այրիներու տրուած թուղթեր։
14. Տուրք վճարուելու ատեն հարկատուներուն տրուած զեկուցագիրները։
15. Ստորագրութեանց եւ կնիքներուն պաշտօնական հաստատագիրները։
16. Դրոշմաթուղթի կանոնագրին արտամաղրութեանց անհամապատասխանկերպով պատրաստուած օտար լեզուով թուղթերուն թարգմանուած օրինակները։
17. Երաշխաւորներու կարողութիւնը քննելու յատուկ թուղթեր։
18. Կառավարական պաշտօնատուններու, անտեսներու կողմէ անհատներու տրուած տուրքեր ու սէքքիներ։
19. Զինուորական հանգստեան թոշակ առնողներուն եւ զինուորականաց որբերու եւ այրիներու մասին տրուած քննական իլմուխապէրները։
20. Աճուրդներու եւ նուազուրդներու մասնակցող եւ գաւառներու մէջ բնակող անձերու նիւթական վիճակի մասին պատրաստուած տեղեկագիրներ։
21. Երկաթուղիներու կարգապահական կանոնագրին վերաբերեալ թուղթեր։
22. Օսմ. երկիրներու մաքսատուններէն ելլող ճամբորդներու տրուած իլմուխապէրներ, որոնք առողջապահական պաշտօնեաներու կողմէ կը յանձնուին։
33. Մինչեւ պաշ չավուշ՝ կայս. զինուորներու եւ սաւրկան-զինուորներու, որբերու եւ այրիներու մասին տրուած Շէյխի վճիռներ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքը Կ. Պոլսոյ իր Փոխանորդին՝ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեանի միջոցաւ օրհնագիր Կոնդակ մը ուղղեր է Վսեմ. Աբիկ էֆ. Ունճեանի՝ շնորհաւորելով Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշանի արժանացած ըլլալը։

—Ռուս կառավարութեան կողմէ պաշտօնական գրով Էջմիածնայ Սինոդին զեկուցուեր է մանրամասնօրէն, թէ ինչ ուղղութեան պիտի հետեւի ամուսնալուծման խնդիրներու մէջ։ Այդ պաշտօնագրին մէջ գծուած է նաեւ Ս. Կաթողիկոսին իրաւունքը՝ իբրեւ նախագահ Սինոդին։ Զաւկներու առաւելութեան տեսն իրաւունքը այն կողմը պիտի ըլլայ որուն կողմը ըլլայ Ս. Նախագահին ձայնը։ Ինչպէս յայտնի է, վերջին կարգադրութեան մը համաձայն, ռուս կառավարութիւնը Սինոդին վերապահած է ամուսնալուծման վճիռները։ Պատրիարքարանէն անզեկագրուած ամուսնալուծական հարցերն են միայն որոնք Հայրապետական որոշման եւ վճռոյն կ'ենթարկուին։

—Գահիրէէն կը հաղորդեն թէ Եգիպտոսի Գաւառ. Ժողովի ընտրութեան ձեռնարկուած ըլլալով, 14 անդամներէն 7ը բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեր են, իսկ 7ը համեմատականի մնացեր են։

— Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի Հայոց առաջնորդ Տ. Սահակ արքեպիսկ. որ այս միջոցին Կալկաթա կը գտնուի, այցելութիւն տուեր է Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Քըրզընի, որ յարգանքով ընդուներ է զինքը եւ մէկ ժամ տեսակցեր է։ Տեղւոյն Տ. Պաւլ քհն. Թարգմանի պաշտօն կատարեր է։ Փոխարքան գոհունակութիւն յայտներ է Հնդկահայերուն համար եւ ըսեր է թէ «իրենց պատուովը կ'ապրին»։ Զատկին՝ աւագ Նորըը Կալկաթայի եկեղեցին պատարագեր է եւ տեղւոյն բոլոր Հայերը՝ 600ի չափ՝ ներկայ գտնուեր են։ Տ. Սահակ արքեպս. այցելեր է Մարդասիրական ճեմարանը, ուր կը գտնուին 96 աշակերտ ամէնքն ալ գիշերօթիկ։

— Ուսումնական Խորհուրդը իր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ ըստ սովորութեան՝ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։— 1. Նախորդ նստի որոշման համաձայն, Սուրբեր Նէնի Մոհալլէի Ս. Մեսրոպեան վարժարանին վերաբացման համար յանձնարարեալ քննութիւնը կատարուած եւ տեղեկագրուած էր արդէնքը։ Նոյն տեղեկագրով պարզուած էին դպրոցի տեղին, ուսումնական եւ մատակարարութեան խնդիրներ. եւ Խորհուրդը ուշադրութեան առնելէ յետոյ զայն արժան դատեց իր յառաջիկայ նըստին հրաւիրել Պէօյիւքտէրէի Թաղ. Խորհրդոյ դիւանը եւ քննութեան տեղեկագրին հիմանցը վրայ, երկուստեք բանակցութեամբ սահմանել պէտք եղած կարգադրութիւնները օր առաջ նոյն դպրոցին վերաբացմանն համար։— Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանի Խնամակալութեան հրաւէրին վրայ՝ Խորհուրդը արժան դատեց ներկայ գտնուիլ նոյն վարժարանի ընթացաւարտ կարգին քննական հարցաքննութեանց։— Պէշիկթաշի ազգ. վարժարանի Հոգաբարձութիւնը գրով մը կը յայտնէր թէ յառաջիկայ կիրակի մայիս 30 տեղի պիտի ունենայ Մանկապարտէզի սաներուն տարեկան հանդէսը։ Խորհուրդը ըստ խնդրանաց Հոգաբարձութեան իր կողմէ պատուիրակ կարգեց Գուրգէն Ցովեր եւ Կուրտիկեան Սահակ էֆ.ները ներկայ գտնուելու համար այս հանդէսին։— Պոյաճը գիւղի ազգ. վարժարանին ուսուցչուհին գրով մը կը դանգատէր թէ տարեկրթանին մէջ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ եղած նոր կարգադրութեամբ մը դադրեցուցուած է պաշտօնէն եւ անօրինութիւն կը խնդրէր։ Խորհուրդը պաշտօն յանձնեց քարտուղարին տեղական քննութեամբ ներկայ ուսուցչուհւոյն պաշտօնավարութիւնը ստուգել եւ թէ նախորդին անցեալ տարեշրջանի արձակուրդի թոշակի խնդիրները եւս լուսաբանել արդիւնքը։

— Էտիրնէի կուսակալի փոխանորդ եւ Բ. զօրաբանակին հրամանատարը, երեքշաբթի օրը, քաղաքին ազգային վարժարանները այցելելու առթիւ՝ Հայոց վարժարանն ալ այցելեր է։

— Դատական եւ Կրօնական գործոց Նախարարութիւնը, այսօր, Հայ-Համայնական Պատրիարքարանը պիտի ղրկէ Պատրիարքական ընտրութեան վերաբերեալ հրամանագիրը, որ Կրօնական եւ Վարչական խառն ժողովին մէջ պիտի կարդացուի։

— Ս. Պատրիարքը, մասնաւոր գրութեամբ մը իր հայրական օրհնութիւնը ուղղած է Յովհաննէս Զիրաք-Թորոսեան էֆ.ի, իր ամուսնութեան առթիւ, սրտագին շնորհաւորութիւններ յայտնելով։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է. —

Հայ Մեկենասը. ՄԵՐՈՒԺԷՆ։— Մաջիսի հոգին (Բանաստեղծութիւն). Մ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ։— Օրուան կեանքէն. Անհատացող դէմք մը. ՄԵՆԱՍԷՐ։— Գիտական Քրոնիկ. ՆՈՒՊԱՐ։— Հայ նկարիչները. Հ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ։— Սէրը միջավայրին համեմատ (Նորավէպ Իզմիրեան կեանքէ). ՊԱՐԵՏ։— Սիրոյ երգեր. Հ։ Խմբագրական Ծոցեր։

«ՊՈՉԱՒՈՐ ՍՈՒՏ ՄԸ»

Այս տեղ վերնագիրը չպիտի ընտրէինք՝ Սուրհանդակի մէկ ինքնաստեղծ լուրը հերքելու համար, եթէ յիշեալ լրագիրը աւելի առաջ ինքն իսկ գործածած չըլլար զայն մեզի դէմ։

Արեւելքի մայիս 13/26ի թիւին մէջ, Եգիպտոսէ խմբագրութեանս ուղղուած թղթակցութենէ մը առնելով, ծանուցած էինք տեղւոյն մեծահարուստ ազգայիններէն Գրիգոր էֆ. Եղիաեանի 10,000 ոսկիի կտակ մը ըրած ըլլալը։ Յաջորդ օրը, Սուրհանդակ՝ այդ լուրը մեզմէ արտատպելով, նոր ձեւ մը տալու համար անոր, իր կողմէ աւելցուցած էր թէ Գրիգոր էֆ. Եղիաեան մեռեր է Գահիրէի մէջ եւ հանգուցելոյն դրամատականին ըրած ու հոկիրճ կենսագրութիւնն ալ հրատարակած էր։ Կ'երեւայ թէ այդ թերթին «Պատրիարքարանի լուրեր»ու բաժնի քրօնիկագիրին համար՝ ամէն մարդ որ կտակ մը կ'ընէ, մեռած ըլլալու է անպատճառ, —ինչ որ բուական ծիծաղելի տրամաբանութիւն մըն է, իր քիչ ուղած կարգ մը տրամաբանութիւններուն պէս։

Հինգշաբթի օրը, Գահիրէէն խմբագրութեանս հասած նամակ մը կը խնդրէր հերքել Սուրհանդակի այդ «Պոչաւոր սուտ»ը, աւելցնելով թէ Գրիգոր էֆ. Եղիաեան ողջ առողջ է։ Բայց սովորութիւն չունենալով ուրիշ լրագրաց սխալ լուրերը հերքելը մեզի բան գործ ընել, սպասեցինք որ Սուրհանդակ ինքն իսկ յայտարարէ իր լուրին սուտ ըլլալը, ինչ որ ըրած է իր այս առաւուան թիւին մէջ։

Եւ եթէ այս տողերը կը գրենք, պարզ հարցում մը ընելու համար է իրեն։ Բողէչի ազգայիններէն Բէնտրեան էֆ.ի մեռած ըլլալու լուրը երբ փութաց հերքել Սուրհանդակ՝ մեծադղորդ յայտարարութիւններով, մենք գոնէ սա արդարացումը ունէինք, ինչ որ գրեցինք Արեւելքի մէջ ալ թէ Բողէչէն յաջորդաբար երկու նամակ ստացած էինք՝ այդ մահը ծանուցանող, որոնց հաւատք ընծայած էինք։ Արդ, ներկայ պարագային, Սուրհանդակ կրնա՞յ ցոյց տալ Եգիպտոսէն գրուած երկտող մը որ իրեն ծանուցած ըլլար Գրիգոր էֆ. Եղիաեանի մեռած ըլլալը, որուն դամբանականը գրեց։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑԸ

Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի նպաստ Հիւանդանոցիս տարւոյս մարտ 7ին տեղի ունեցած նուագահանդէսի Գոնձալէս Կիւլլապի էֆ. Կիւլպէնկեանէ ըստ հետեւեալ հաշուեցոյցի գոյացեալ հասոյթն ամբողջապէս ստացած ըլլալով, նուիրական պարտք կը համարի յանուն հաստատութեանս ընդհանուր պատուարժանեաց հրապարակաւ իր խորին շնորհակալիքը յայտնել մասնաւորապէս կարգադիր մասնախմբի նախագահ Մկրտիչ էֆ. Եասեանի եւ մասնախմբի բոլոր պատուարժան անդամոց, որք իրենց անխոնջ ջանքով յաջողեցան արդիւնաւորել հանդէսը. ինչպէս նաեւ ու բարեսէր հասարակութեան որ այս առթիւ ալ չզլացաւ իր օժանդակութիւնը յօգուտ բազմաչարչար հաստատութեանս։

ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

	Օսմ. ոսկի
Վաճառուած տոմսակներէ	814
Օթեակներէ	70
Նուէր զանազաններէ	111
Գումար	995
Զանազան ծախք	59.20
Ապառիկ	12
Զուտ հասոյթ	923.80
Գումար	995

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Ճ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Նեկտար Գարակլօղեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հարիւր քառն ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Միհրան էֆ. Էնաի Ղազարոսեան ի Գահիրէ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ԴԸ ՔՈՆՍԹԱՆԴԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 յունիս. — Ռէօյթէր կը ծանուցանէ թէ Քուրոքի զօրավարին բանակէն չորս զօրախումբեր վերջին օրերս յառաջացած են՝ առաջինը դէպ ի Լիաօ-Եանկ, երկրորդը՝ Հայ-Չէնկ, երրորդը՝ Սայմացի եւ չորրորդը՝ Սիւ-Եէն։ Բազմաթիւ ռուս զինուորներու հանդիպեր են՝ թնդանօթներով, զորս իրենց տեղերէն հա քշեր են բուռն ճակատամարտներէ ետքը։

ԲԱՐԻԶ. — Բեզերապուրկէն առնուած մասնաւոր հեռագիրներու նայելով, երէկ հոն զրոյց կար թէ Զարը սա հեռագիրը ստացեր է Սքրիտլով ծովակալէն։ «Բորթ-Արթուր հասայ»։ Խնդիր է գիտնալ որ Սքրիտլով ծովակալը առանձին թէ Վլատիվօսթօքի նաւատորմիղով Բորթ-Արթուր ժամներ է։

ԲԵՆԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Մուքտէնէն կը հեռագրեն ռուսական հեռագրական գործակալութեան. — Քուրոքի զօրավարին բանակը սկսաւ յառաջանալ։ Ռուս հետաղօտիչներ ճաբոնական բազմաթիւ զինուորներ տեսան Սայմացիի եւ Թիան-Զանի շրջանակին մէջ։ Ամէն օր յառաջապահի փոքր ընդհարումներ կը կատարուին։ Ռուսները յամրընթաց կը նահանջեն՝ թըշնամիին բազմաթիւ զօրութեան առջեւ։ Սիէնոյչէնի եւ Քէյ-Չէօի նաւահանգիստներուն մէջտեղը ծովեզերքին ամրակուած մը զոր ճաբոնական նաւատորմիղը սկըսած էր ռմբել յունիս 7ին, շարունակուեցաւ 8ին եւ 9ին, առանց ամենափոքր արդիւնքի։ Բորթ-Արթուրի դէմ գործող ճաբոնական բանակը հետզհետէ կը մօտենայ նոյն քաղաքին։

— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը Լիաօ-Եանկէն հեռագիր մը կը ստանայ, ծանուցանող թէ Մուքտէնէն առնուած լուրերու նայելով, չհաստատուեցաւ յունիս 8 թուականով այն լուրը, որուն համաձայն Բորթ-Արթուրի դէմ գործող ճաբոնական բանակը այդ քաղաքին վրայ յարձակում մը կատարած միջոցին իր զինուորներուն մէկ երրորդ մասը կորսնցուցած ըլլայ։

ԹՈՔԻՕ. — (Պաշտօնական). — Քուրոքի զօրավարը հետեւեալը կը տեղեկագրէ. — «Մեր զօրախումբերէն մէկը յունիս 7ին գրաւեց Սայմացան, ճակատամարտ մը ետքը, որու միջոցին մեր կորուստները եղան երեք մեռեալ եւ երկու վիրաւոր։ Թշնամին ճակատամարտին վայրը թողուց քսան երեք մեռեալ. նաեւ երկու սպաներ ու հինգ զինուոր գերի բռնեցինք։»

— Քուրոքի զօրավարին բանակը, Թաքու-Զան ցամաք ելած զինուորներուն հետ գործակցելով, յունիս 7ին գրաւեց Սիւ-Եէնը, թշնամին մղելով դէպ ի Թամուչէնկ եւ Բայ-Բինկ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ, դատական ծախքերու նոր առաջարկութեան համար վիճաբանութիւն կատարուած առեն, ազնուական երեսփոխան մը, ակնարկելով այն կաշառակերութեան փորձին որ Պ. Բոմպի մօտ կատարուեցաւ ի նպաստ Շարթրէօզներու, բուռն վիճաբանութիւն մը առաջ բերաւ այդ մասին։ Նախարարապետին յայտարարութիւններէն ետքը, Երեսփ. Ժողովը որոշեց յանձնաժողով մը կազմել՝ այդ գործին վրայ քննութիւն մը կատարելու համար։ Ժողովին նիստը շատ աղմկալից էր։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԵՆԵՐՍՊՈՒՐԿ, 10 յունիս.— Զրոյց կայ թէ Սքրիտլով ծովակալը, ռուսական նաւատորմին ընդհանուր հրամանատարը, Բորթ-Արթուր ժամներ է։

ԼՈՆՏՈՆ. — Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ կատաղի ճակատամարտ մը եղեր, ճաբոնները գրաւեր են Զաւանկ-Թաօ քաղաքը, որ ամուր դիրք մըն է Բորթ-Արթուրի հիւսիսային արեւմտեան կողմը։

—Ռէօյթէր կը ծանուցանէ թէ չորս օրէ ի վեր ճաբոնները միշտ կը ռմբակոծեն Բորթ-Արթուրի ամրութիւնները, բայց առանց գնահատելի արդիւնքի մը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանական մէկ քանի լրագիրներ կ'ըսեն թէ Շթաքէլպէրկ զօրավարին բանակը, Բորթ-Արթուրի օգնելէ աւելի, նպատակ ունի Քուրոբաթքին զօրավարին դէպ ի Խարպին նահանջը պաշտպանելու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քուրոքի զօրավարին բանակը յարձակողականի սկսեր է։ Զօրաբաժին մը գրաւեր է Սայմացին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կալլէսի իշխանը եւ Ֆրէտէրիք արքեդուքսը առաւօտ Օլտըրշոթի բանակատեղը գացին։

ԼԻՎՈՐՆՈ. — Միջերկրականի անգլիական նաւատորմը հոս ժամնեց։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թրանսվալի հիւսիսային կողմի բնիկներուն շփոթութիւնները կը տարածուին։ Սակարանին մէջ հանքային արժէթուղթերու գիները աւելի ինկեր էին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 28 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	91	34
Ամէնէն բարձր գին	»	91	36
Ամէնէն վար գին	»	91	25
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	120	75
Ամէնէն բարձր գին	»	121	—
Ամէնէն վար գին	»	120	62

ԲԱՑՈՒՄ 29 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Կ.	91	29
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	120	75
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		429	—
Տէրքօզ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	51
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	12
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		510	—
Թրանսվալ		109	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն Ա		275	—
» » » Բ		267	50
Լավրիոմ		50	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	19
» պարտաթուղթ	«	526	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	37
Բարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին առաւօտ չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	80

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Իմբէրիալ	»	99	20
Քրէմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	31
Միացեալ պարտք	բաց.	83	3
	գոց.	83	50
Օսմանեան Պանքա		13	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		45	—
» Մոնօբոլ		46	50
Պուլկարական 1888		93	—
Էժիփսիէն իւնիֆիէ		104	50
Տօմանիալ		—	—
Թրանսվալ		4	25
Այտին երկաթուղի		13	5
Փոխանակագին		25	32 1/

ԲԱՐԻԶ, 10 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	90
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	84	85
» գոց.	»	84	92
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	584	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	132	25
Օսմ. մաքսատուրք	»	457	—
Օսմ Ռէժի	»	262	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	487	—
Քրէտի Լիոնէ զուբոնը կտրած	»	1107	—
Իտալական Ռանթ	»	103	75
Սպանիական արտաքին	»	85	62
Թրանսվալ	»	109	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դըբաժաղեր	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 10 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 10 Յունիս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	82	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	127	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	20
Փխն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	30

ՊՐԻՒՍԷԼ, 10 Յունիս

Միացեալ պարտք		84	06
Ռումէլիի երկաթուղի		131	—

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՕՍՄԱՆԼԸ ԹԻՄՈՒՐ ԵՈԼՈՒ

Իշպու հազիրանը էֆրէնճինին օնպէշինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն Հայտար-Փաշատան հարէքէթ վէ Հայտար-Փաշա ավտէթ իտէն թրէն օլմաքսըզըն պիլէթլէր ուճուզլաթըլմըշ պիլէթէ մէվտը իտէն եէրմի փարա վէ իքինճի վէ իւչիւնճի մէվքիլէր իչին օնար փարա զամմ օլունաճաղը վէ զէմմիմ մըզքիւրէյին լիման Շիրքէթինէ աիտ օլաճաղը իլան օլունուր։

Հայտար-Փաշա ֆի 8 հազիրան ֆէբրէնճի 1904.

Միւտիրիյէթ

ՏՈՔԹ. Պ. Մ. ԱՖՐԻԿԵԱՆ

Մնայուն բժիշկ Վիէննայի հռչակաւոր Նոթնակէլի Քլինիքին մէջ, կը ծանուցանէ թէ, տեղւոյն մասնագէտ Բրոֆէսօրներուն հետ բժշկական խորհրդակցութիւնը կը կատարէ իրեն դիմող հիւանդներուն վրայ։ Հասցէն է Dr. Paul Afrikian

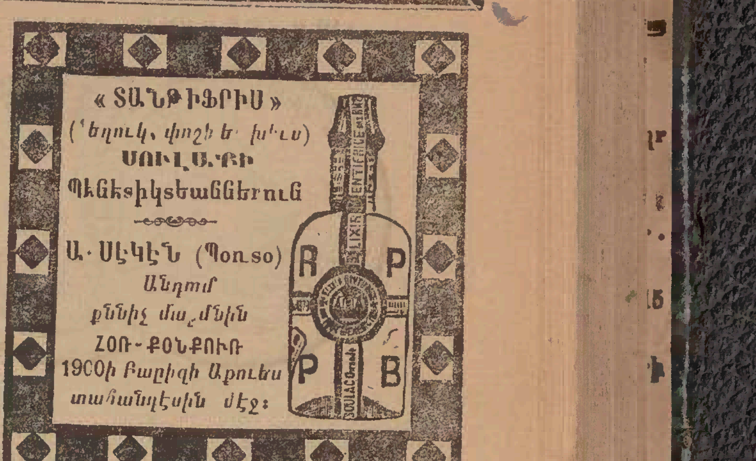

«ՏԱՆԹԻՖՐԻՍ»
(հեղուկ, փոշի եւ խիւս)
ՍՈՒԼԱՔԻ
ՊԵՆԵՏԻՔԹԵԱՆՆԵՐՈՒՆ
Ա. ՍԷԿԷՆ (Պօռտօ)
Անդամ
քննիչ մարմնին
ՀՈՐՍ-ՔՕՆՔՈՒՐ
1900ի Բարիզի Արուեստահանդէսին մէջ։

ԻԼԱՆ

Եալովա գազասընտա խանէի էհալի իլէ միւճէտտէտէն ինշաաը թէգարրըւր իտէն օն ալթը օտա իլէ իքի սալօն վէ միւշթէմիլաթը սաիրէյի հավի հիւքիւմէթ սահիպէսի պիլմիւնաքասա Տէրսաատէթ սաքինլէրինտէն Բալուլը Հաճի Արթին գալֆա էօհտէսինէ իհալէ վէ եիրմի պիր կիւն զըրուֆընտա իթա գըլընըրը հալտէ զէմինտէն պիր արըն եիւքսէք օլան թէմէլի թիվզիբ իլէ թամամ գալտըզը տէրքեար իտէն միւֆէթթիշի գազայի քանուն թիւրքի զըրուֆընտա ինչաաթըն թէրք իլէ մուգաավէլէ մուճիպինճէ գըվմէթի մուհամմէնէսինտէն հարիւր թիւրքի զըրուֆընտա իթմամը լազըմ կէլէն քէֆալէթ աքչէսի թահսիլ օլունմուշ իսէ տէ միւթէահհիտ հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէվքիֆ իլէ ինզարնամէ թապլիղ օլունմուշ իսէ տէ մէզքիւր ինզարը իտտիհատ իտէրէք իթմամ իտմէմիշ վէ պու պապտա գըվմէթի մուհամմէնէսի ինչաաթը իշպու իլանըն թարիհինտէն իթիպարէն ինշաաթըն իքմալինէ վէ պաշլայաճաղը ինլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 25 Մայըս 320 2—3

* * *

Հուզուրը ալիի քէրիմանէլէրինէ
Սաատէթլու էֆէնտիմ հազրէթլէրի.

Եալովա գազասընտա խանէի էհալի իլէ միւճէտտէտէն ինչաաը թէգարրըւր իտէն հիւքիւմէթ սահիպէսի պիլմիւնաքասա Տէրսաատէթ սաքինլէրինտէն Բալուլը Հաճի Արթին գալֆա էօհտէսինէ իհալէ իտիլմիշ իսէ տէ միւթէահհիտ եիրմի պիր կիւն զըրուֆընտա իթա գըլընըրը թէմէլի թիվզիբ իլէ թամամ գալտըզը ինչաաթըն թէրք իլէ քէֆալէթ աքչէսի հազինէյէ իրատ օլունմուշ վէ ինչաաթըն իքմալի իչին միւնագասայա վազ օլունմուշ օլտուղունտան Մէզքիւր միւնագասա Սէնիյէ միւթէալլիգ քէֆիլի խուսուսաթա խըտէմաթը Ֆէվզիլէյան միւրիտ օլան ճէրիտէլէրին ինշաաթըն ուզմուրիլէ թէսմիրի միւնագասանըն խիթամընա մեազէ վէ իշպու պապ նամընա Ֆռթիրա իլէրիմ։ Օլ պապտա էմր ու ֆէրման էֆէնտիմ հազրէթլէրինինտիր։
Ֆի 25 Մայըս 320
Եալովա պէլէտիյէ վէ ինշաաթ
Գոմիսյօնը րէիսի
Օսման 2—3

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ միւպաշէրէ օլունաճագ խուրտա գուրշունը մէվզի միւնագասաէ վազ իտիլմիշ չէնէր ճարինին եիրմի աօզուզընճը ճումա իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէսի վէ հազիրանըն իքինճի չարշանպա կիւնիւ տէ գարարը պահիսի իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն Թէլէմինաթ աքչէսինի վէ էս միւթէփէրիք քիֆալէթնամէ մէյիլ միւրաճաաթլարը էվվէլ միւզպիրաթ Նիհայէթ օլաճաղը թոզակ գատար Խազինէի ճէլիլէի մէզքիւրէ քէլմէլէրի։

Ֆի 26 Մայըս 320 9 3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Դեկտեմբեր 1903

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,279,002	20
» » մասնաճիւղս	587,868	01
Գանձելի փոխանակագիրք	1,539,236	06
Պետական արժէթուղթք	3,642,670	01
Զանազան արժէթուղթք	2,389,829	34
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն— պարտականք	1,753,514	44
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	4,197,678	57
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց	6,030,197	23
Անշարժ եւ շարժուն գոյք	276,092	50
Զանազանք	33,914	18
Օ. Ո.	27,230,002	54

ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	—
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	1,229,280	—
Վճարելի փոխանակիրք	2,269,919	50
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պահանջողք	1,177,593	19
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջողք	10,129,298	08
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	9,739	33
Վճարելի շահաբաժինք	847,867	83
Զանազանք	566,304	11
Օ. Ո.	27,230,002	54

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Հմրկլ. Տնօրէն
Օ. ԴՈՒԱՆՑ

Վ. Ընդհ. Տնօրէնի
Ս. ՆԻԱՍ

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վաւերական կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունու 2ինար այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմուշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պօրտոյի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՅԻ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԻՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147
Եթիքեթին եւ խցանի բաբսիլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483.24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք վճարելով դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք։ — Առաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԼԻՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց Թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Թ. էտ Լէօնէ։

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան շինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 9—80

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲՆՔԷ եւ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
Յունիս 14ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 20ին Իմէրէթի, Անատ. եզերքէն։
» 10ին Սամոս, Անվերսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յունիս 15ին Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովօրոսիսք։
» 21ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 Փր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56։
Լիազօր ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ
745
Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԵՎԱՅԻՏԻՍ
ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐ ԻԼԷ ՍԱՊՕՆԼԱՐ
Տեբօսը՝ Կալաթասա Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ն. 60

Պիր թագըմ մէվատը մուզիրրէյի հավի օլմաեան սաֆի վէ խալիս զէյթուն եաղը իլէ սապօն պուլմագ արզուսընտա օլանլար՝ անճագ մէզքիւր տէբօյա միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր. մէզքիւր մաղազա մահսուլաթըն հասըլ օլտուղը մահալլէր իլէ տաւ. մի սուրէթտէ միւնասէպաթտա պուլընտըղընտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն էն ալէա ճինսաէն օլտուղընը թէէմին իթտիկի, վէ սաթըլըր թօբտան վէ բէրաքէնտէ օլտուղը պէյան օլունըր։

ՖԻՅԱԹ.—Էն ալէա Այվալըգ եաղը գըյէսի 6-20
Էտրէմիտ վէ Միտիլլի » » 6
Կիրիտ սապօնը » 3-30
Այվալըգ վէ Միտիլլի սապօնը » 3-20
Միտիլլի իքինճի նէվ » 3-10

Քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիյէյէ տըրէճա ըգօնթօ օլունըր, 100 ղրշ.լըգ զիյատէ մալ իշթիրա իտէնլէրէ պիլա մէսարիֆը հօգալէյէ խանէլէրինէ թէսլիմ օլունըր. շայէտ միւշթէրի մեմնուն գալմազ իսէ՝ կէօնտէրիլէն մալ հէմէն կէրի ալընըպ էսմանը թէմամէն իատէ օլունըր. Ֆիւրուխթ օլունան մալլարըն մէվատը մուզիրրէյի հավի օլտուղընը իսպաթ իտէնէ 100 լիրա միւքեաֆաթ վէրիլիր. մաղազանըն Կալաթասա Քիւչիւք Միլլէթ խանը 34 նումէրօլը տիւքքեանտա պուլունտուղը իլան օլունըր։ 6—30

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն սնուցանելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը շօքօլայի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կազդուրուին, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖօսՖաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, քաջառողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ 14—26

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլիս, մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոզօ	[illegible]	[illegible]	724	Ռոզարիօ	133[illegible]
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրատոն	1995	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարտէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	Քիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3597	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	977	Հինտօ	3812	Միլօ	1757	[illegible]	1203
Պորոտինօ	1264	Տորօ	1383	Հորաթիօ	3600	[illegible]	1335	Թասսօ	1323
Պրաւօ	1076	Տինամօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	4[illegible]9	Թ. Ուիլսըն	15[illegible]6
Պրինտօ	841	Տիտօ	544	Իակօ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	3327
Բուֆֆալօ	4481	Էլպօ	2461	Իտահօ	5040	[illegible]	41[illegible]0	Թոլթօ	1470
Գէյրօ	1371	Էլտորատօ	1320	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	481
Գալիփսօ	1837	Էրասօ	[illegible]84	[illegible]	1053	[illegible]	[illegible]	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	914	[illegible]	2807	[illegible]	631	Վասքօ	1914
[illegible]	1094	Ֆինլանտ	1828	[illegible]	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
[illegible]	2739	Ֆլամինկ	849	Լօ	1053	[illegible]	[illegible]229	Վոլթուրնօ	2396
[illegible]	8[illegible]	Ֆրանչէսգօ	458[illegible]	Լէբանցօ	2272	[illegible]	1663	Եէտօ	135[illegible]
Գլիօ	697	Կալիլէ	306[illegible]	Լիվոնօ	15[illegible]3	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	120[illegible]
Գոլորատօ	4225	Կիտանօ	1143	Լոռէնցօ	3[illegible]9	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս հասած է։
Սիքիօ շոգենաւը, նաւապետ Սթըրբ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս կը սպասուի։
Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թօյբ, ամսոյս 17ին։
Դիմել առ Գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յունիս
Գշ. 25/7 Սեվաստապոլ ժամը 10ին առաւօտ։ Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 27/9 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ
Ուր. 29/11 Մէթէլին, Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։ Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559[illegible]
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	4841
Լուքանիա	12950	[illegible]	32[illegible]
Քամպանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	Սիպրիա	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	355[illegible]
[illegible]	7392	Ալէփփօ	2181
[illegible]	7269	[illegible]	[illegible]61

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բալպէք	3000	Թիպա	2500
[illegible]	3000	Նէֆթիս	2[illegible]0
Թէպըր	3003	Օսաբիս	2250
[illegible]	3000	Բէրա	12[illegible]
Ֆարոս	3003	Սֆինքս	2000
Օսիրիս	3[illegible]0	Կասսընի	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1[illegible]00

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ եւ Ընկ.
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
191 13 Ճէմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Ա. տնօրէն՝ ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՆՈՒՔԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (88)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Դ.

ՄԵԾ ՁԻԱՐՇԱՒԻՆ ԴԱՐՁԻՆ

—Այո՛... Իրաւունք ունիս... Երեւոյթներէ եւ շատ կնճռոտ պատմութիւններէ զգուշանանք... Նոյնիսկ պէտք չէ զգայ թէ բան մը կը ծածկենք իրմէ. գիտես թէ որքան կը խորշիմ ստութենէն, քանի որ ամէն ջանք տարած եմ, որպէս զի ստելու չվարժուիս։

—Սակայն, գէթ մէկ անգամ համակերպեցար ճշմարտութիւնը ծածկելու։

—Որովհետեւ պարտականութիւն մըն էր տիկնոջ... բայց կը բաւէ այսչափը... Չեմ ուզեր ալ եւս ստել։

Հանրի չփութահար երեւոյթ մը ունէր։

—Ամէն պարագայի մէջ, շատ չանձկապարենք որոշում մը տալու մասին, պատասխանեց Հանրի։ Ո՛չ մէկ բան կը դրդէ մեզ անապարելու... Թողունք որ Սիւզան մինչեւ այն հաւատքը ունենայ թէ մեր ընտանիքին կը վերաբերի։

Կառախումբը կանգ առաւ Թուարսի մէջ։

Ուղեւորներ իջան եւ ուրիշներ կառախումբ նստան։

Երկաթուղիի պաշտօնեաները, իրենց միօրինակ ձայնով, ապատարկութեան վերաբերեալ հրամաններ կուտային կամ կ'ընդունէին։

Կառախումբը ճամբայ ելաւ. ոչ ոք եկած էր Ֆրանսուազի ու Հանրիի գտնուած քոնբարթիմանը։

—Սակայն չեմ ուզեր մեռնիլ, առանց երեւան հանելու այդ գաղտնիքը... Ա՜հ եթէ աւելի երկար կեանք ունենայի այս աշխարհի վրայ...

—Բոլոր ձեռքէդ եկածը չըրի՞ր միթէ։

—Անտարակոյս... բայց ժամանակ չունիմ բնաւ։ Աշխատութիւնս ո՞վ պիտի կատարէ... Միթէ յաճախորդուհիները պիտի հանդուրժե՞ն, երբ խոստումս չյարգեմ... Գիտեմ որ ամէնքն ալ նոյնքան խիստ չեն, որքան տիկին Լանժվիլ, որ անգամ մը զիս յանդիմանած է, իր շրջազգեստը մէկէն ձգած ու պղջկանէն պատանքը կարած ըլլալուս համար... Անշուշտ յարգելի կամսուհիին տուած խօսքս... բայց այնուհետեւ անգամ մըն ալ ատոր չկրկնեցի անոր տունը... Ամէն բանէ առաջ գործ, քանի որ պարտաւոր եմ ճանուցանել քեզ եւ Սիւզանը։

—Սիրելի մայրիկ...

—Այս պայմաններուն մէջ, զարմանալի չէ որ Սիւզանի գաղտնիքը երեւան չկարենամ հանել։

—Սակայն տակաւ արդիւնք մը չէ որ, յանկարծ, օրին մէկը, ինքզինքդ չգտնես Սէն-Կրաթէնի կնոջ հանդէպ։

—Այո՛, ճիշդ է... Այնքան դիպուածներ կան կեանքի մէջ...

Մայր ու զաւակ սկսան մտածել։

Ժամը եօթին, կառախումբը Մոնբառնասի կայարանը հասաւ։

Հակառակ շատ կանուխ ըլլալուն, Սիւզան կայարանը կը գտնուէր։

Խանդաղատագին համբուրելէն յետոյ մանկամարդ աղջիկը, Ֆրանսուազ ու Հանրի յանդիմանեցին զայն, այնքան կանուխ ելած ըլլալուն համար։ Բայց Սիւզան առաջին անգամ բաժնուած ըլլալուն համար անոնցմէ, ուզած էր կարելի եղածին չափ շուտ տեսնել զանոնք։

Կայարանին մօտ տեղ մը նաշեցին երեքն ալ։ Ետքը, Սիւզան իր աշխատանոցը գնաց, մինչ ուղեւորները իրենց բնակարանները կը դառնային, ուր հանգստացան անքուն անցուցած գիշերէ մը յետոյ։

Տիկին Պոտուէն չորս ժամու չափ քնացաւ, յետոյ ելաւ անկողնէն, ճաշը պատրաստելու համար։

Սպասելով որ Հանրի իր կարգին արթննայ, տիկին Մայեռի մօտ գնաց Ֆրանսուազ, շնորհակալ ըլլալու համար Սիւզանի վրայ հսկելու ձանձրութիւնը յանձն առած ըլլալուն։

Դրացուհին, տիկին Մայեռ, սիրալիր կերպով պատասխանեց թէ ո եւ է օգտակարութիւն չէր ընծայած Սիւզանի եւ թէ ո եւ է միջամտելու չէր պատահած։

Տիկին Մայեռ տեղեկութիւն չունէր Սիւզանի կատարած կիրակի օրուան պտոյտէն, կամ թէ կը նախընտրէր բնաւ չխօսիլ այդ մասին, իբր կին մը որ չախորժիր կնճռոտութիւններէ։

Իրիկուան, Սիւզան, որուն սիրտը լեցուած էր Կաստոնի յիշատակներով, ուզեց Ֆրանսուազի յայտնել իր նորածիլ սէրը, բայց Հանրի ու մայրը իրենց ճամբորդութիւնը պատմելէն, պառկելու ատենը եկաւ։

Հակառակ իր լաւ տրամադրութեանց, մանկամարդ աղջիկը ստիպուեցաւ յաջորդ օրուան յետաձգել իր սիրելի գաղտնիքին յայտնութիւնը։

Մնաց որ, դեռ ատեն ունէր Կաստոնի այցելութեան համար պատրաստել Ֆրանսուազը։ Սակայն չուզեց որ այս վերջինը տեղեկանայ իրենց ծրագիրներուն, օտարականի մը [illegible] շնորհիւ։

Ֆրանսուազ Պոտուէնի ականջը կրնար լինել, քանի որ երկու սիրահարները տեսնուած էին, ու Կաստոն ալ ամէնուն առջեւ հռչակած էր նշանած ըլլալնին։

Սիւզան կը դիտէր իր կուսական սենեակը, այդ քաղցր ու համեստ ապաստարանը, զոր ընդհուպ պիտի թողուր։

Սակայն շատ հանդարտիկ օրեր անցուցած էր հոն։

Որքան որ կը յիշէր, բաց գոյն թուղթով ծածկուած այդ պատերուն միջեւ, ծանր ձանձրոյթ մը չէր ունեցած բնաւ։

Տիկին Պոտուէն քիչ մը բարկացող էր, բայց իր զայրոյթի տագնապները հինգ վայրկեանէ աւելի չէին տեւեր։

Սիւզան կը յիշէր թէ փոքր եղած ատեն մեծ եռանդով կ'ուզէր օգնել իր մօրը, դերձակութեան արհեստին մէջ, որուն պիտի հետեւէր աւելի յետոյ։

Առաջին հաղորդութեան ատենը կը մօտենար... Բանի մը ամիսէն, երկրորդ անգամ ըլլալով, Սիւզան պիտի հագնէր ճերմակ զգեստը, ինչպէս նաեւ գլուխը պիտի դնէր ամուսիններու խորհրդանշական պսակը. Օր. Պոտուէն պիտի կոչուէր տիկին Կաստոն Թրասի...

Անտարակոյս, Ֆրանսուազ Պոտուէն աղջկան համար ըրած էր այն ինչ որ կրնայ ընել մայր մը։ Սակայն, այդ մեծ օրը, Սիւզան շատ արցունք կը թափէր, խորհելով այն աղջիկներուն վրայ, որոնք քաղաքապետարան ու եկեղեցի կ'երթան, իրենց հօր եւ մօր ընկերակցութեամբ։

Ժամը եօթին, Հանրի աշխատանոցէն դարձաւ յաղթական դէմքով մը։

Դեռ իրեն հարցում չուղղուած, Հանրի գոչեց.

—Մեծ լուր մը ունիմ։

—Ի՞նչ կայ, հարցուց Ֆրանսուազ, որուն սիրտը սկսաւ տրոփել, Սիւզանին նայելով։

—Մայրիկ, ինծի վերաբերեալ բան մըն է, ըսաւ Հանրի, ակնարկ մը փոխանակելով Սիւզանի հետ։

—Շո՛ւտ լսենք, այդ լուրը միթէ նոր ուրախութեամբ պիտի ընդունուի մեր կողմէ։

—Աւասիկ այդ լուրը... կ'երեւայ թէ իմ ներկայութիւնս զգալի եղեր է գործատիրոջս համար, ստացած արձակուրդի միջոցիս... Այդ բացակայութեան պէտք կայ եղեր, որպէս զի գործատէրս նկատէր է իմ մատուցած ծառայութիւններս... Ասիկա կ'ապացուցանէ թէ բացակաները միշտ անիրաւ չեն, ինչպէս կ'ըսէ առածը... կարճ խօսքով, թոշակս աւելցուց... Ճշմարիտ դիրք մը տուաւ ինծի... հաստատուն պաշտօն մը... Գէթ օրական քսան ֆրանք պիտի շահիմ։

—Կարելի՛ բան չէ, գոչեց Ֆրանսուազ ապշահար։

(Շարունակելի)